

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.1

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Podstawy wiedzy o sztuce
Punkty ECTS	2
Rodzaj zajęć	obieralne
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	III
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Mgr Magdalena Łatkowska

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	15/9	III/5	2
ćwiczenia	15/9	III/5	

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje, które nabył podczas realizacji przedmiotu: arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego.

4. Cele kształcenia

C1 Przekazywanie pogłębionej wiedzy interdyscyplinarnej umożliwiającej rozumienie specyfiki terapii pedagogicznej oraz jej powiązań z innymi dziedzinami nauki (sztuka).

C2 Rozwijanie umiejętności kształtowanie specjalistycznych umiejętności i kompetencji niezbędnych do obserwowania, analizowania i diagnozowania problemów w uczeniu się w kontekście bio-psycho-społecznym oraz projektowania, realizowania działań profilaktycznych, terapeutycznych z wykorzystaniem sztuki.

C3 Kształtowanie postaw refleksyjności podczas inicjowania działań terapeutycznych z wykorzystaniem elementów sztuki.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki, stosowane w pracy z osobami mającymi	K_W29

	trudności w uczeniu się, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki: terapii przez sztukę.	
W_02	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań terapeutycznych z zastosowaniem form, środków i metod z zakresu sztuki.	K_W30
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz wykorzystywać zasady i metody indywidualnego projektowania zajęć z uwzględnieniem zagadnień związanych ze sztuką	K_U07
U_02	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, oraz wybranym rodzajem oddziaływań terapeutycznych poprzez sztukę.	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania w zakresie wiedzy o sztuce.	K_K11

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Podstawowe pojęcia z zakresu sztuk wizualnych, muzyki, teatru i sztuki ruchu.	3	2
W2	Sztuka jako forma ekspresji emocjonalnej i komunikacji. Znaczenie tworzenia dla wyrażania stanów wewnętrznych dziecka; związek emocji z procesem twórczym.	2	1
W3	Podstawy psychologii twórczości. Kreatywność, wyobraźnia, proces twórczy; środowisko sprzyjające twórczości; wspieranie rozwoju dziecka poprzez sztukę.	2	1
W4	Podstawy projektowania działań artystycznych w pracy pedagogicznej. Zasady planowania aktywności; dobór technik, środków artystycznych i materiałów; bezpieczeństwo pracy twórczej.	2	1
W5	Sztuka w edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Metody i formy pracy artystycznej; rola obserwacji twórczości dziecka; diagnozowanie potrzeb edukacyjnych poprzez działania artystyczne.	2	1
W6	Sztuka w kontekście bio-psycho-społecznym rozwoju dziecka. Jak sztuka wpływa na rozwój językowy, emocjonalny, społeczny i ruchowy; sztuka jako narzędzie stymulujące integrację sensoryczną.	2	1
W7	Metodyka działań artystycznych w terapii pedagogicznej. Przegląd technik wykorzystywanych w praktyce terapeutycznej: malarstwo, rysunek, kolaż, rzeźba, działania ruchowe i muzyczne.	2	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Analiza dzieł sztuki pod kątem możliwości wykorzystania w pracy terapeuty pedagogicznego. Oglądanie wybranych dzieł sztuki (malarstwo, rzeźba, sztuka współczesna). Praca w grupach: Jakie emocje i treści mogą wywołać u dzieci? Ćwiczenia w prowadzeniu rozmowy o sztuce z dziećmi	2	1

	w różnym wieku.		
C2	Ćwiczenie ekspresji poprzez sztuki wizualne: rysunek, malarstwo. Tworzenie własnych prac ekspresyjnych przez studentów. Analiza procesu i emocji – jak wykorzystać podobny proces u dzieci.	2	1
C3	Projektowanie zajęć artystycznych krok po kroku. Schemat zajęć artystycznych: cel, narzędzia, materiały, przebieg. Tworzenie mini-scenariuszy do pracy z dziećmi przedszkolnymi i szkolnymi. Uwzględnianie terapeutycznych elementów (symbolika, kontakt z materiałem, ekspresja).	3	3
C4	Warsztat technik terapeutycznych: rysunek, malarstwo, rzeźba, działania ruchowe i muzyczne	2	1
C5	Projektowanie mini-projektów artystyczno-terapeutycznych	2	1
C6	analiza własnych kompetencji przyszłego pedagoga-terapeuty korzystającego ze sztuki	2	1
C7	Metody pracy artystycznej w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	9

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	Wykład z wykorzystaniem materiałów multimedialnych	Projektor, komputer, tablica,
Ćwiczenia	Analiza tekstu źródłowego i naukowego, prezentacja prac, analiza przypadku (case study), symulacja lekcji, dyskusja, burza mózgów, metaplan, pogadanka heurystyczna, mapa myśli, rozwiązywanie problemu, gry dydaktyczne, prezentacja materiału audiowizualnego, przygotowanie projektu, dyskusja.	Projektor, komputer, tablica, kreda, film, nagrania płytowe, tekst źródłowy i naukowy, białe kartki papieru, flamastry, długopisy.

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2: obserwacja podczas zajęć/aktywność.	P1 kolokwium pisemne
Ćwiczenia	F2: obserwacja podczas zajęć/aktywność (przygotowanie do zajęć, ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć i jako pracy własnej, sprawdzenie czytania kanonu lektur, prace domowe), F4: ćwiczenia praktyczne.	P4 Praca pisemna projekt

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład		Ćwiczenia			
	F2	P1	F2	F4	P4	
W_01	X	X	X	X	X	
W_02	X	X	X	X	X	

U_01				X	X	
U_02			X	X	X	
K_01				X	X	

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

P1: kolokwium pisemne:

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się.

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się.

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się.

Sposób wyliczania oceny z kolokwium:

- 100%-91% poprawnych odpowiedzi – ocena 5
- 90%-81% poprawnych odpowiedzi – ocena 4,5
- 80%-71% poprawnych odpowiedzi – ocena 4
- 70%-61% poprawnych odpowiedzi – ocena 3,5
- 60%-51% poprawnych odpowiedzi – ocena 3

P4:Praca pisemna (projekt):

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się. Przygotowany przez niego/nią projekt nie zawiera błędów i braków.

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się. Przygotowany przez niego/nią projekt zawiera drobne błędy i/lub braki.

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się. Przygotowany przez niego/nią projekt zawiera różne błędy i/lub braki.

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		

Przygotowanie do zajęć	5	7
Czytanie literatury	5	5
Przygotowanie do kolokwium	5	10
Przygotowanie projektu	5	10
suma godzin:	50	50
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	2	2

12. Literatura zajęć

<p>Literatura obowiązkowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gombrich, E. H., <i>O sztuce</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Janson, H. W., & Janson, A. F., <i>Historia sztuki</i>. Warszawa: Arkady. 3. Tatarkiewicz, W., <i>Dzieje sześciu pojęć. Sztuka – piękno – forma – twórczość – odtworzenie – przeżycie estetyczne</i>. Warszawa: PWN. 4. Poprzęcka, M., <i>O historii sztuki</i>. Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria. 5. Białostocki, J., <i>Teoria sztuki</i>. Warszawa: PWN.
<p>Literatura zalecana / fakultatywna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arnheim, R. <i>Sztuka i percepcja wzrokowa</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004. 2. Kowalska B., <i>Sztuka. Przegląd zagadnień</i>. Warszawa: Arkady, 2010. 3. Eco U., <i>Historia piękna / Historia brzydoty</i>. Poznań: Rebis, 2005, 2007. 4. Berger J., <i>Sposoby widzenia</i>. Kraków: MOCAR, 2016.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Mgr Magdalena Łatkowska
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mlatkowska@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1. 2

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Podstawy arteterapii
Punkty ECTS	2 ECTS
Rodzaj zajęć	Obowiązkowy
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	III
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Mgr Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Ćwiczenia	30/18	III/5	2 ECTS

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Pedagogika specjalna; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej.

4. Cele kształcenia

CW1 – Wyposażenie studenta w zakres teoretycznej wiedzy w zakresie rozszerzonym obejmujący problematykę terapii pedagogicznej z zastosowaniem arteterapii w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych w pracy z uczniem, realizowanej w placówkach edukacyjnych i terapeutycznych;

CU1 - Przygotowanie studenta do realizacji szczegółowych umiejętności niezbędnych do planowania, organizowania i realizacji praktycznych działań terapeutycznych związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w arteterapii, w odniesieniu do pracy z dziećmi z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz do pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się.

CK1- Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu terapeutycznego z zastosowaniem arteterapii w pracy z dzieckiem.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

W_01	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki, stosowane w pracy z osobami mającymi trudności w uczeniu się, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki: terapii w otoczeniu przyrody, biblioterapii, muzykoterapii, choreoterapii, teatroterapii z elementami dramy oraz sztuk wizualnych	KW_29 K_W38
W_02	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji;	K_W30
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
U_02	Student potrafi pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów	K_U09
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	K_K01
K_02	Student jest gotów do ciągłego doskonalenia wiedzy merytorycznej	K_K09

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		Stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Znaczenie sztuki i piękna w życiu człowieka ; a) Terapeutyczne właściwości sztuki; b) Wychowanie przez sztukę i wychowanie do sztuki	2	1
C2	Terapia sztuką, czyli o fenomenie arteterapii a) rys historyczny, etymologia nazwy; b) Koncepcje i modele podejść do arteterapii: – Podejścia psychodynamiczne w arteterapii – Podejścia poznawczo-behawioralne – Podejścia humanistyczne – Podejścia systemowe – Podejście intermodalne; – Terapia przez twórczość A. Wojciechowskiego, – Arteterapia w ujęciu aksjologiczno – psychologicznym T. Rudowskiego	2	2
C3	Oblicze arteterapii w Polsce w XXI wieku a) Terapia przez twórczość – twórcza terapia b) Terapie ekspresyjne i polisensoryczne c) Terapie kreatywne d) Arteterapia holistyczna e) Arteterapia a komunikacja niewerbalna i symboliczna – znaczenie metafory i obrazu w procesie terapeutycznym.	2	1
C4	Arteterapia a warsztaty edukacji twórczej	4	2
C5	a) Ekspresja twórcza		

	<ul style="list-style-type: none"> b) Ekspresja twórcza jako forma komunikacji c) Podmiotowość w arteterapii i edukacji twórczej d) Warsztaty edukacji twórcze - rys historyczny <ul style="list-style-type: none"> • Specyfika warsztatów edukacji twórczej e) Osoby prowadzące, Uczestnicy f) Praca z dziećmi i młodzieżą 		
C6	<p>Kreacja plastyczna o charakterze terapeutycznym i edukacyjnym jako forma działań twórczych</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Funkcje kreacji plastycznej b) Procesy psychiczne w kreacji plastycznej w świetle funkcji psychoterapeutycznej i edukacyjnej <ul style="list-style-type: none"> – Czynniki poznawcze <ul style="list-style-type: none"> • Wiedza • Myślenie i rozwiązanie problemów • Uwaga • Wyobraźnia • Pamięć – Doświadczenia zmysłowe i działanie <ul style="list-style-type: none"> • Percepcja wzrokowa • Doświadczenia dotykowe – Czynniki emocjonalno-motywacyjne <ul style="list-style-type: none"> • Emocje • Motywacja 	2	2
C7	Kompetencje zawodowe osób zajmujące się arteterapią. Znaczenie osoby terapeuty w działaniach arteterapeutycznych. Sylwetka arteterapeuty.	2	2
C8 C9	<p>Intermedialność i multimodalność w arteterapii pedagogicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Łączenie rysunku, ruchu, dramy, dźwięku – podejście polisensoryczne. b) Działania polisensoryczne zastosowane w arteterapii Techniki sensoryczne w pracy terapeutycznej z zastosowaniem materiału sypkiego, różnych faktur, mas plastycznych, materiałów naturalnych (kamienie, szyszki itp.); c) Warsztat polisensoryczny: <ul style="list-style-type: none"> – Metoda malowania dziesięcioma palcami – Mandala w twórczym samorozwoju i arteterapii 	4	2
C10	<p>Aksjologia w arteterapii:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Podstawy aksjologii i jej znaczenie w pracy w dzieci; Wartości w pedagogice i terapii; b) Arteterapia w ujęciu aksjologiczno-psychologicznym T. Rudowskiego <ul style="list-style-type: none"> • Afirmacja sensu życia w kontekście współczesnej arteterapii • Percepcja wartości artystyczno-estetycznych w terapii przez sztuki plastyczne c) Wartości w procesie twórczym – jak sztuka pomaga odkrywać i kształtować wartości; d) Arteterapia a wychowanie ku wartościom w edukacji – projektowanie zajęć wspierających rozwój moralny i społeczny 	2	1
C11	<p>Arteterapia jako narzędzie budowania rezyliencji u dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> a) techniki aktywizujące zasoby wewnętrzne i poczucie sprawczości, wzmacnianie samoregulacji i elastyczności emocjonalnej. b) Narracyjna arteterapia w pracy nad emocjami i doświadczeniami trudnymi (bajkoterapia, opowiadania terapeutyczne, sztuki 	2	1

	wizualne) c) Sztuka jako forma regulacji emocji i redukcji stresu – model uważności (mindfulness) w twórczej pracy z dziećmi.		
C12	Trudności, ograniczenia oraz etyczne problemy w arteterapii i warsztatach edukacji twórczej a) Kwestie związane z osobą prowadzącą b) Kwestie związane z uczestnikami c) Kwestie związane z organizacją d) Opór w arteterapii – w czym się przejawia i jak można zachęcić wychowanków do aktywności twórczej? Dobór technik arteterapii do pracy z uczestnikami o wybranych problemach	2	1
C13 C14	Warsztaty twórcze w arteterapii. Projektowanie scenariuszy zajęć arteterapeutycznych: a) Zasady i wskazówki metodyczne związane z projektowaniem zajęć; b) Przykładowe ćwiczenia oraz scenariusze – praca porównawcza; c) Tworzenie przykładowych scenariuszy z wykorzystaniem wybranej dziedziny arteterapii	4	3
C15	Kolokwium	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, omówienie referatu problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej	P2 – kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia		
	F2	F4	P2
W_01	X	X	X
W_02	X	X	X
U_01	X	X	X

U_02	x	x	x
K_01	x	x	x
K_02		x	x

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Zaliczenie ćwiczeń na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obecności na zajęciach; – aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych (terminowe realizowanie przydzielonych zadań); – uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium pisemnego; <p>Zaliczenie kolokwium pisemnego: Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %): 0-49% - ocena 2,0 50-59% - ocena 3,0 60-69% - ocena 3,5 70-79% - ocena 4,0 80-89% - ocena 4,5 90-100% - ocena 5,0</p> <p>Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu podstawy arteterapii</p> <p>Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu podstawy arteterapii</p> <p>Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu podstawy arteterapii</p>
--

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Czytanie literatury	5	12

Przygotowanie referatu problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej	5	5
Przygotowanie do kolokwium	10	15
suma godzin:	50	50
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	2	2

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. M. Stańko-Kaczmarek, Arteterapia i warsztaty edukacji twórczej, Warszawa 2013.
2. J. Gładyszewska - Cylulko, Arteterapia w pracy pedagoga. Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii przez sztukę, Kraków 2011.
3. E. Baranowska-Jojko, A. Pyrzyk-Kuta, Arteterapia w budowaniu odporności psychicznej dzieci, Warszawa 2025.
4. T. Rudowski, Studia nad arteterapią w ujęciu aksjologiczno-psychologicznym, Warszawa 2014.
5. W. Szulc, Wiedza o arteterapii dla pedagogów i promotorów zdrowia, Legnica 2018.
6. W. Karolak, Arteterapia dla dzieci i młodzieży. Scenariusze zajęć, Łódź 2019.
7. A. Sikorska, K. Góralczyk, M. Ostrowska-Cichy, A. Wangin Dmyterko, Akademia Arteterapii. Od praktyków dla praktyków. Podręcznik arteterapii wraz ze scenariuszami zajęć, Warszawa 2022.
8. A. Pikała, M. Sasin, Arteterapia. Scenariusze zajęć, Łódź 2016.
9. T. Rudowski, Edukacja i terapia przez sztukę. Arteterapia w świetle teorii doznań transakcyjnych, 2013.
10. E. Józefowski, Arteterapia w sztuce i edukacji, Poznań 2012.
11. W. Szulc, Arteterapia: narodziny idei, ewolucja teorii, rozwój praktyki, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011.
12. A. Kordzińska-Grabowska, Arteterapia. Wykorzystanie technik plastycznych w pracy z uczniem przejawiającym zaburzone zachowania, WydawcaVerlag Dashofer, 2012.
13. J. Gładyszewska-Cylulko, Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii, Kraków 2010.
14. K. Opala-Wnuk, Sztuka, która pomaga dzieciom, Wydawnictwo Feeria, 2009.
15. M. Saltykova-Voukovich, Arteterapia jako metoda wspierania rozwoju dziecka, Siedlce 2025.
16. J. Fazlaǳić, A. Stefańska, Arteterapia w praktyce. Od teorii do interdyscyplinarnych zastosowań, Warszawa 2025.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Arciszewska-Binnebesel, Szczęśliwy świat tworzenia czyli arteterapia : materiały metodyczne do pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami dorosłymi, w szkołach podstawowych i gimnazjach, w placówkach szkolno-wychowawczych szkolnictwa specjalnego, w świetlicach szkolnych i terapeutycznych, na koloniach, obozach i wycieczkach, Bea-Bleja, Toruń 2003.
2. E. J. Konieczna, Arteterapia w teorii i praktyce, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2011.
3. I. Borecka, Biblioterapia formą terapii pedagogicznej, Wałbrzych 2008.
4. A. Jegier, B. Szurowska, Umiejętności społeczne dzieci. Kształtowanie rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci w normie rozwojowej i dzieci ze specjalnymi potrzebami, Warszawa 2017.
5. M. Molicka, Biblioterapia i Bajkoterapia. Rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie, Poznań 2011.
6. L. A. Reddy, Rozwijanie umiejętności społecznych dziecka. Interwencje przez zabawę, Warszawa 2014.
7. R. Szczepanik, A. Jaros, Techniki socjoterapeutyczne w pracy z dzieckiem agresywnym, Łódź 2016.
8. M. Okrasa, Biblioterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą (w:) Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela, D. Wosik-Kawala, T. Zubrzycka-Maciąg, Kraków 2011.
9. M. Wójtowicz, Scenariusze zajęć biblioterapeutycznych nie tylko dla uczniów z dysleksją, Gdańsk 2010.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1.3

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Diagnoza w arteterapii
Punkty ECTS	2
Rodzaj zajęć	Obieralny
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	III
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	mgr Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	30/18	III/5	2

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Podstawy nauczycielskiej diagnozy pedagogicznej w przedszkolu i szkole, Pedagogika specjalna; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej .

4. Cele kształcenia

<p>CW1 - Wyposażenie studenta w zakres teoretycznej wiedzy obejmujący diagnostykę działalności pedagogiczno-terapeutycznej z wykorzystaniem arteterapii, realizowaną w placówkach edukacyjnych.</p> <p>CU1 – Przygotowanie studenta do realizacji podstawowych umiejętności niezbędnych do projektowania, organizowania, realizowania praktycznych działań związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w diagnozie arteterapii, w odniesieniu do uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>CK1- Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu diagnostycznego w pracy z dzieckiem.</p>
--

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania	K_W30

	procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji oraz zasad etycznych	K_W08
W_02	Student zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi analizować pedagogiczne postępowanie diagnostyczne wobec dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; analizować i tworzyć dokumentację diagnostyczną dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się	K_U40
U_02	Student potrafi pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów	K_U09
U_03	rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia	K_U23
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	K_K01

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Diagnoza pedagogiczna: cele, etapy, zasady pracy, metody i techniki badawcze.	2	1
C2	Miejsce i rola diagnozy arteterapii w działaniach terapii pedagogicznej: Pojęcie i ogólne założenia terapii pedagogicznej. Zasady terapii pedagogicznej a zasady arteterapeutyczne. Poziomy w pracy arteterapeutycznej (manualny, wyobraźniowy, kinestetyczny, emocjonalny, sensomotoryczny, podświadomy).	2	1
C3	Rozmowa, wywiad, obserwacja, analiza dokumentacji dziecka, analiza twórczości dziecka, jako metody i techniki diagnostyczne w pedagogice.	4	2
C5 C6	Diagnostyka w terapii przez sztuki plastyczne – psychologiczne testy rysunkowe stosowane w terapii przez sztukę; Projekcja w terapii ekspresyjnej - Rodzaje technik projekcji i zakres ich stosowania: wybrane klasyfikacje technik projekcyjnych; Ogólne zasady stosowania technik projekcyjnych; Uwagi krytyczne o technikach projekcyjnych; Charakterystyka wybranych technik projekcyjnych: a) Techniki obrazkowe: Technika interpretowania plam -Test Rorschacha; Test Apercepcji Tematycznej (TAT) H. Murraya; Test Czterech Obrazków (TCO) D. van Lennepa, Test Apercepcji Tematycznej dla dzieci (CAT) i in. ; b) Techniki werbalne: Seria niedokończonych opowiadań M. Thomas, Bajki Duss, Bajki Despert, Historyjki Kuglera, techniki	4	4

	swobodnego kojarzenia niedokończonych słów i techniki niedokończonych zdań; c) Techniki graficzne: Test Rysunku Rodziny L. Cormana, Test Rysowania Drzewa K. Kocha, Test „Dwóch Domków” W. Seryński; d) Techniki zabawowe: Test Sceny (ScT_- G. vo Staabs, Test Stosunków Rodzinnych (RFT) – E. Bene i J. Anthony’ego; zabawy dowolne; spontaniczne przedstawienia kukiełkowe;		
C7	Badania procesu terapeutycznego i jego efektów wg. A.Gilroy	2	1
C8	Rysunek jako narzędzie diagnostyczne w pedagogice i psychologii:	4	3
C9	Okresy i fazy rozwoju twórczości plastycznej dziecka; Rysunek w przestrzeni terapeutycznej (analiza elementów graficznych, symbolika barw, symbolika przestrzeni, analiza proporcji, aspekt treściowy interpretacji, wskaźniki zaburzeń emocjonalnych – projekcja konfliktów). Znaczenie symboli i metafor w diagnozie – archetypy, symbole kulturowe, indywidualna symbolika badanego.		
C10	Wywiad narracyjny i kwestionariusze wywiadu stosowane w jakościowych badaniach dramy kreatywnej.	2	1
C11	Osobowość terapeuty (umiejętności oraz cechy indywidualne niezbędne do prowadzenia zajęć – techniki samorozwoju). Znaczenie osoby terapeuty w działaniach arteterapeutycznych	2	1
C12	Rola kontaktu psychoterapeutycznego w działaniach diagnostycznych i terapeutycznych. Współpraca z innymi specjalistami, nauczycielami oraz rodzicami w procesie diagnozy;	2	1
C13	Studium przypadku w badaniach nad twórczością (analizy przypadku-	4	2
C14	obserwacyjne studium przypadku, analiza sytuacyjna).		
C15	Kolokwium	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, omówienie referatu problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej	P2 – kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia		
	F2	F4	P2
W_01	x	x	X
W_02	x	x	X
U_01	x	x	x
U_02	x	x	X
U_03	x	x	x
K_01	x	x	

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Zaliczenie warsztatów na podstawie:

- obecności na zajęciach;
- aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych (terminowe realizowanie przydzielonych zadań);
- uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium pisemnego;

Zaliczenie kolokwium pisemnego:

Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %):

- 0-49% - ocena 2,0
- 50-59% - ocena 3,0
- 60-69% - ocena 3,5
- 70-79% - ocena 4,0
- 80-89% - ocena 4,5
- 90-100% - ocena 5,0

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu diagnoza w arteterapii

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu diagnoza w arteterapii;

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu diagnoza w arteterapii;

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach	na studiach

	stacjonarnych	niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Czytanie literatury	5	12
Przygotowanie referatu problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej	5	5
Przygotowanie do kolokwium	10	15
suma godzin:	50	50
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	2	2

12. Literatura zajęć

<p>Literatura obowiązkowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. J. Fazlagić, A. Stefańska, Arteterapia w praktyce. Od teorii do interdyscyplinarnych zastosowań, Warszawa 2025. 2. Braun-Gałkowska M., Rysunek projekcyjny, WAM, Kraków 2016. 3. A. Gilroy, Arteterapia. Badania i praktyka, Łódź 2009. 4. Karolak W., Rysunek w arteterapii, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, Łódź 2005. 5. Oster D. G., Gould P., Rysunek w psychoterapii, tł. A. Kacmajor, M. Kacmajor, GWP, Gdańsk 1999. 6. Gawda B. „Możliwości diagnozowania trudności emocjonalnych dzieci w wybranych graficznych metodach projekcyjnych [w:] B.Kostrubiec , B.Mirucka, (red.) Rysunek projekcyjny w badaniu siebie, Lublin 2004. 7. Rembowski J., Metoda projekcyjna w psychologii dzieci i młodzieży. Zarys technik badawczych. Warszawa 1975. 8. E. Wysocka, Diagnostyka pedagogiczna. Nowe obszary i rozwiązania, Impuls Kraków, 2013. 9. E. Jarosz, E. Wysocka, Diagnoza psychopedagogiczna podstawowe problemy i rozwiązania, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2006. 10. Binneessel J., Wykorzystanie analizy rysunku dziecięcego w pracy pedagogicznej. w: Jutrzyna W (red.). Sztuka w życiu i edukacji osób niepełnosprawnych. Wybrane zagadnienia. Warszawa 2003. 11. Słysz, A., Rysunek jako technika diagnostyczno-terapeutyczna. w: Ł. Kaczmarek, A. Słysz, E. Soroko (red.), Od systemu terapeutycznego do interwencji, Poznań 2006. 12. Stańko, M. Zastosowanie metody case study w arteterapii. w: A. Kuczyńska, M. Czub (red.). Terapia w służbie sztuki. Sztuka w służbie terapii. Wrocław 2011.
<p>Literatura zalecana / fakultatywna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oleś P. K., Wprowadzenie do psychologii osobowości, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011. 2. Malchiodi C.A (2014), Arteterapia , część VI , Gdańsk : Harmonia Universalis. 3. Wysocka, <i>Diagnostyka pedagogiczna. Nowe obszary i rozwiązania</i>, Impuls Kraków, 2013. 4. Krasoń K, L.Konieczna-Nowak (2016), Sztuka Terapii Poznanie, Warszawa: PWN. 5. W. Szulc, <i>Arteterapia. Narodziny idei, ewolucja teorii, rozwój praktyki</i>, Difin, Warszawa 2011. 6. O. Handford, W. Karolak, <i>Mandala w arteterapii</i>, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistycznej, Łódź 2008.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.4

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Arteterapia w zakresie sztuk wizualnych z metodyką
Punkty ECTS	4
Rodzaj zajęć	obieralny
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	3
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	15/9	3/6	4
ćwiczenia	15/9	3/6	

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Wiedza z zakresu: metody w terapii pedagogicznej, diagnoza psychopedagogiczna, podstawy wiedzy o sztuce

4. Cele kształcenia

C1 wyposażenie w wiedzę na temat merytorycznych i metodycznych podstaw prowadzenia zajęć terapeutycznych z zakresy arteterapii
C2 Wyposażenie w umiejętności projektowania i prowadzenia zajęć terapii pedagogicznej, z wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie edukacji, terapii	K_W08
W_02	Student zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12

UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student umie projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej	K_K09

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Podstawy teoretyczne arteterapii. Główne nurty teoretyczne (psychoanalityczny, psychodynamiczny, rozwojowy). Proces twórczy jako proces terapeutyczny	3	2
C2	Techniki niedyrektywne w praktyce. Prowadzenie sesji opartej na swobodnej ekspresji. Nauka towarzyszenia procesowi twórczemu bez ingerencji. Omawianie prac w sposób niedyrektywny.	3	2
C3	Techniki dyrektywne w praktyce. Projektowanie i prowadzenie ćwiczeń z konkretnym tematem lub instrukcją (np. "narysuj swój bezpieczny azyl", "stwórz totem swoich mocnych stron").	3	2
C4	Projektowanie zajęć dla dzieci z trudnościami emocjonalnymi i ADHD. Techniki wyciszające i energetyzujące. Praca z kontrolą impulsów i wyrażaniem złości poprzez sztukę.	3	2
C5	Projektowanie zajęć dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Dostosowywanie instrukcji, czasu trwania, doboru materiałów.	3	1
Razem liczba godzin wykładów		15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C2	Eksploracja materiałów plastycznych i ich walorów terapeutycznych. Praktyczna praca z różnymi materiałami (głina, farby, kredki, materiały naturalne, kolaż). Refleksja nad odczuciami sensorycznymi i emocjonalnymi.	2	1
C6	Projektowanie zajęć dla osób ze spektrum autyzmu. Praca z rutyną, strukturalizacją przestrzeni, materiałami sensorycznymi. Cele: regulacja emocji, trening umiejętności społecznych	2	1
C8	Łączenie arteterapii z elementami neuroedukacji. Projektowanie ćwiczeń aktywizujących określone funkcje poznawcze (pamięć, uwagę, funkcje wykonawcze) poprzez działalność plastyczną.	2	1
C9	Mandala w arteterapii – warsztat praktyczny. Tworzenie mandali w różnych technikach. Omówienie jej zastosowania w pracy nad koncentracją, regulacją emocji i integracją osobowości.	2	1
C10	Fotografia terapeutyczna i kolaż. Praktyczne wykorzystanie gotowych	2	1

	obrazów. Techniki „photovoice”,		
C11	Neurografika jako metoda relaksacji. Zasady tworzenia	2	1
C12	Warsztat ewaluacyjny. Tworzenie narzędzi do ewaluacji pojedynczych zajęć i całego procesu terapeutycznego (np. arkusz obserwacji, prosta skala SAM, analiza zmian w cyklu prac). Praktyczne zastosowanie tych narzędzi do symulowanych zajęć.	2	2
	Prezentacja projektu	1	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	15	9

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M5. Ćwiczenia przedmiotowe: tworzenie i omówienie scenariuszy zajęć, działania praktyczne	Rzutnik, laptop, internet, materiały do zajęć, zgodne z tematyką

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
wykład	F2 - obserwacja/aktywność podczas zajęć	P1 - egzamin
Ćwiczenia	F2- obserwacja/aktywność podczas zajęć F4 analiza projektu F5 ćwiczenia praktyczne	P4 – praca pisemna P2 - kolokwium P3 - ocena podsumowująca powstała na podstawie ocen formujących, uzyskanych w semestrze

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	wykład		Ćwiczenia					
	F2	P1	F2	F4	F5	P4	P2	P3
K_W01	x	x	x	x	x	x	x	x
K_W02	x	x	x	x	x	x	x	x
K_U01	x		x	x	x	x		x
K_K01	x		x					

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Zaliczenie ćwiczeń na podstawie 3 składowych: Aktywny udział w ćwiczeniach (obecność obowiązkowa) – ocena ciągła, przygotowanie do zajęć, udział w dyskusjach.

Portfolio technik arteterapeutycznych – zbiór prac własnych studenta z opisem ich walorów terapeutycznych i metodycznych.

Projekt końcowy: Scenariusz cyklu 4 zajęć arteterapeutycznych dla wybranej grupy w zakresie pedagogiki specjalnej, z pełnym uzasadnieniem merytorycznym, opisem celów, metod, materiałów, narzędziem ewaluacji oraz omówieniem kwestii etycznych

Kolokwium z treści poruszanej na ćwiczeniach

Na ocenę 5 – 95-100% treści

Na ocenę 4 – 80-94% treści

Na ocenę 3 – 60 – 79% treści

Egzamin z treści poruszanej na wykładach

Na ocenę 5 – 95-100% treści

Na ocenę 4 – 80-94% treści

Na ocenę 3 – 60 – 79% treści

10. Forma zaliczenia zajęć

Egzamin

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Przygotowanie do zajęć	20	22
Opracowanie projektu1	15	20
Opracowanie projektu2	15	20
Czytanie literatury	10	10
Przygotowanie do kolokwium	10	10
suma godzin:	100	100
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	4	4

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. E. J. Konieczna, Arteterapia w teorii i praktyce, Impuls 2022.
2. W. Szulc, Arteterapia, Difin 2011.
3. A. Glińska – Lachowicz (red.), Arteterapia w działaniu. Propozycje warsztatów i działań arteterapeutycznych, Difin 2016.
4. A. Pikała, M. Sasin, Arteterapia. Scenariusze zajęć, Wyd. WUŁ 2016.
5. W. Karolak, Arteterapia. Przygoda i porządek, Difin 2020.
6. J. Gładyszewska-Cylulko, Arteterapia w pracy pedagoga. Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii

przez sztukę, Impuls 2011.

7. M. Stańko-Kaczmarek, Arteterapia i warsztaty edukacji twórczej, Difin 2013.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. L. Guzman, Arteterapia - uzdrawiająca terapia sztuką, Vital 2023.
2. S. Popek, Analiza psychologiczna twórczości plastycznej dzieci i młodzieży, Warszawa 1985
3. C. A. Malchiodi (red.) Arteterapia. Podręcznik, Harmonia 2014.
4. Strony: <https://sensarte.pl/arteterapia-w-pracy-z-dziecmi-i-mlodzieza/>
5. Arterapia.pl/kodeks etyczny terapeuty
6. Czasopisma: „International Journal of Art. Therapy: Inscape”; „Journal of American Art. Therapy Association”; „Terapia przez Sztukę”

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Ewa Koprowiak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	ekoprowiak@ajp.du.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.5

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Muzykoterapia z metodyką
Punkty ECTS	3
Rodzaj zajęć	Obowiązkowe
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	III
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Prof. AJP dr hab. Natalia Chahrak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Ćwiczenia	30/18	III/6	3

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje, które nabył podczas realizacji przedmiotu Podstawy arteterapii

4. Cele kształcenia

C1 Przekazanie wiedzy na temat zasad i norm etycznych obowiązujących w pracy nauczyciela, terapeuty i pedagoga specjalnego, ze szczególnym uwzględnieniem działań muzykoterapeutycznych i arteterapeutycznych.

C2 Wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą podstaw teoretycznych i metodycznych prowadzenia zajęć z zakresu muzykoterapii oraz umiejętności doboru metod i technik muzycznych w pracy z osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

C3 Rozwinięcie umiejętności projektowania, prowadzenia i ewaluacji zajęć muzykoterapeutycznych, zgodnie z zasadami pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej i arteterapii — z wykorzystaniem muzyki jako środka wspomagającego rozwój, edukację i terapię.

C4 Kształtowanie postawy empatii, refleksyjności i wrażliwości społecznej wobec dzieci i uczniów wymagających wsparcia, a także otwartości i gotowości do udzielania pomocy poprzez działania muzykoterapeutyczne.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

Student zna i rozumie:		
W_01	zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji	K_W08
W_02	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12
UMIEJĘTNOŚCI		
Student potrafi:		
U_01	projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
Student jest gotów do:		
K_01	okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy	K_K12

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Rola muzyki w procesie terapeutycznym i wychowawczym – analiza znaczenia muzyki w edukacji, terapii i resocjalizacji; omówienie podstaw teoretycznych muzykoterapii.	2	1
C2	Etyka i postawa terapeuty w pracy muzykoterapeutycznej – omówienie zasad etyki zawodowej; analiza sytuacji wymagających zachowania poufności, empatii i refleksyjności.	2	1
C3	Podstawowe metody i techniki muzykoterapii – prezentacja i praktyczne zastosowanie metod aktywnych (śpiew, gra na instrumentach, ruch przy muzyce) i receptywnych (słuchanie muzyki, wizualizacja).	4	2
C4	Struktura i metodyka zajęć muzykoterapeutycznych – planowanie przebiegu zajęć, formułowanie celów terapeutycznych i dobór środków muzycznych odpowiednich do grupy uczestników.	4	2
C5	Muzykoterapia w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych – analiza przypadków, dobór technik muzykoterapii do różnych rodzajów niepełnosprawności i trudności rozwojowych.	4	2
C6	Improwizacja muzyczna jako narzędzie komunikacji i ekspresji emocji – ćwiczenia praktyczne rozwijające swobodną ekspresję muzyczną i umiejętność pracy z emocjami.	2	1
C7	Muzyka w terapii pedagogicznej i arteterapii – integracja podejść – porównanie muzykoterapii z innymi formami arteterapii (plastykoterapia, choreoterapia, biblioterapia); zastosowanie w praktyce edukacyjnej.	2	1
C8	Projektowanie scenariusza zajęć muzykoterapeutycznych – opracowanie własnego scenariusza zajęć z określeniem celów, metod, form pracy i sposobów ewaluacji.	4	4
C9	Ewaluacja zajęć muzykoterapii – obserwacja i refleksja – tworzenie narzędzi obserwacyjnych i kryteriów oceny skuteczności terapii muzycznej.	2	1
C10	Empatia i komunikacja w relacji terapeuta–uczestnik – ćwiczenia rozwijające umiejętność empatycznego słuchania, komunikacji niewerbalnej i interpretacji reakcji emocjonalnych podczas	2	1

	pracy z muzyką.		
C11	Kolokwium i zaliczenie przedmiotu	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M5 – Metoda praktyczna	Instrument muzyczny, projektor, materiały audiowizualne

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F2 – obserwacja/aktywność (przygotowanie do zajęć, ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć i jako pracy własnej); F5 – ćwiczenia praktyczne (ćwiczenia sprawdzające umiejętności, zaliczenie technik pedagogicznych).	P2 – kolokwium ustne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia		
	F2	F5	P2
W_01	x	x	x
W_02	x	x	x
U_01	x	x	
K_01	x	x	

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Metody oceniania (sprawdzania efektów):
kolokwium ustne z treści ćwiczeń.

Kryteria oceniania:
Student zalicza przedmiot, gdy:

- a) uczestniczył w ćwiczeniach – obecność na zajęciach jest bezwzględnie obowiązkowa i warunkuje przystąpienie studenta do kolokwium. Nie dopuszcza się nieobecności nieusprawiedliwionej. Każda nieobecność musi być usprawiedliwiona (np. zwolnienie lekarskie);
- b) otrzymał pozytywną ocenę na podstawie wyniku kolokwium (maksymalna liczba punktów do zdobycia – 40, do uzyskania pozytywnej oceny wymagane jest przynajmniej 20 punktów).

36-40 punktów – bardzo dobry (5)
32-35 punktów – dobry plus (4,5)
28-31 punktów – dobry (4)
24-27 punktów – dostateczny plus (3,5)
20-23 punktów – dostateczny (3)
19 punktów i mniej – niedostateczny (2)
Ostateczna ocena za egzamin w skali ocen w systemie %
90-100 bdb (5)
80-89 db+ (4,5)
70-79 db (4)
60-69 dst + (3,5)
50-59 dst (3)
0-49 ndst (2)
Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się.
Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się.
Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się.

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
zapoznanie z literaturą	15	27
przygotowanie do zajęć	20	20
przygotowanie do kolokwium zaliczeniowych	10	10
suma godzin:	75	75
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:
1. Bartel, R. (2009). <i>Arteterapia i rozwój osobisty. Teoretyczne i praktyczne aspekty terapii przez sztukę. Tom I: Podstawy arteterapii.</i> Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu. https://uap.edu.pl/wp-content/uploads/2018/11/Bartel-Arte.-1-tom-insert.pdf
2. Konieczna-Nowak, L. (2013). <i>Muzykoterapia.</i> Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
3. Starycha, K. (2017). <i>Metoda wizualizacji kierowanej z muzyką w kontekście terapeutycznym i edukacyjnym.</i> Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Gąsienica-Szostak, A. (2014). <i>Muzykoterapia w rehabilitacji i profilaktyce</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.2. Kronenberger, M. (2018). <i>Muzykoterapia: wykorzystanie technik aktywnych i receptywnych w profilaktyce stresu</i>. Wydawnictwo Naukowe PWN.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Natalia Chahrak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	nchahrak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1.6

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Biblioterapia z metodyką
Punkty ECTS	4
Rodzaj zajęć	obieralne
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	IV
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Mgr Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	15/9	IV/7	4
ćwiczenia	30/18		

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Podstawy arteterapii; Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Arteterapia w zakresie sztuk wizualnych; Psychologia wychowawcza; psychologia rozwojowa; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej.

4. Cele kształcenia

CW1 – Wprowadzenie studentów w zakres teoretycznej wiedzy obejmujący szczegółową metodykę działalności pedagogiczno-terapeutycznej dotyczącą biblioterapii, realizowaną w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych;

CU2 – Przygotowanie studenta do realizacji specjalistycznych umiejętności terapeutycznych niezbędnych do projektowania, organizowania i realizowania praktycznych działań związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w biblioterapii, w odniesieniu do pracy z dziećmi z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz do pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się;

C3 – Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu terapeutycznego z zastosowaniem biblioterapii w pracy z dzieckiem.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
---------------------------	-------------------------	------------------------------------

WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki, stosowane w pracy z osobami mającymi trudności w uczeniu się, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki: terapii w otoczeniu przyrody, biblioterapii, muzykoterapii, choreoterapii, teatroterapii z elementami dramy oraz sztuk wizualnych	KW_29
W_02	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji, w tym także zasady etyczne prowadzenia zajęć	K_W30 K_W08 K_W12
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
U_02	Student potrafi pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów	K_U09
U_03	Student potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia	K_U23
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy	K_K12
K_02	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	K_K02

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Terapeutyczne oddziaływanie literatury. Podstawowe założenia biblioterapii, główne cele, funkcje, zasady i rodzaje, uczestnicy zajęć	2	2
W2	Komunikacja metaforyczna w odbiorze tekstu terapeutycznego. Metody, techniki arteterapeutyczne wykorzystywane w biblioterapii.	2	1
W3	Bajkoterapia w edukacji dziecka	2	1
W4	Rola książki obrazkowej i książki pop-up w przygotowaniu do odbioru narracji intermedialnej	2	1
W5	Biblioterapia w edukacji inkluzyjnej	3	2
W6	Teatr obrazowy Kamishibai w biblioterapii	2	1
W7	<i>Bajkozofia</i> , czyli o bajkach filozoficznych dla dzieci	2	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<p>Biblioterapia formą terapii pedagogicznej</p> <p>a. Terapia pedagogiczna: cele, zasady, formy i płaszczyzny oddziaływań terapeutycznych;</p> <p>b. Uczestnicy zajęć terapeutycznych z zastosowaniem biblioterapii</p> <p>c. Terapeutyczne oddziaływanie literatury. Podstawowe założenia biblioterapii, główne cele, funkcje, zasady i rodzaje</p> <p>d. Podstawowe techniki i formy zajęć biblioterapeutycznych;</p> <p>e. Komunikacja metaforyczna w odbiorze tekstu terapeutycznego</p> <p>f. Zasady biblioterapii</p>	2	1
C2	<p>Biblioterapeuta: Znaczenie osoby terapeuty w działaniach terapeutycznych</p> <p>a. Sylwetka biblioterapeuty</p> <p>b. Terapeuta pedagogiczny - zadania</p> <p>c. Czynniki warunkujące jakość i skuteczność działań terapeutycznych</p> <p>d. Osobowość nauczyciela-terapeuty - wzorzec profesjonalnego terapeuty</p> <p>e. Bajka: „Szklany człowiek” B. Krupskiej</p>	2	1
C3	<p>Metodyka i organizacja procesu biblioterapeutycznego</p> <p>a. Etapy postępowania biblioterapeutycznego w ujęciu: Ireny Boreckiej;</p> <p>b. Trójelementowy model postępowania biblioterapeutycznego w ujęciu E. Koniecznej</p> <p>c. Konstrukcja scenariuszy i programów biblioterapeutycznych</p> <p>d. Analiza przykładowych scenariuszy i programów biblioterapeutycznych</p> <p>e. Organizacja miejsca prowadzenia zajęć</p> <p>f. Diagnozowanie relacji z wykorzystaniem „Drzewa relacji” Pipa Wilsona</p>	2	2
C4 C5	<p>Bajkoterapia metodą biblioterapii</p> <p>a. Pojęcie bajki terapeutycznej</p> <p>b. Typologia bajek terapeutycznych w ujęciu M. Molickiej: bajki psychoedukacyjne, psychoterapeutyczne, relaksacyjne;</p> <p>c. ich charakterystyka i konkretne przykłady</p>	4	4
C6 C7	<p>Książki wykorzystywane w procesie biblioterapeutycznym: warsztat biblioterapeuty</p> <p>a. Analiza i interpretacja poszczególnych tekstów o charakterze terapeutycznym;</p> <p>b. Ćwiczenia doskonalące umiejętność odczytania tekstu biblioterapeutycznego.</p> <p>c. Przykładowe rozwiązania warsztatowe</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bajki przeciwko lękom – Bajki o emocjach i uczuciach – Bajki przeciwko poczuciu osamotnienia, nieśmiałości, odrzucenia przez grupę, dręczenia w klasie szkolnej – Bajki o wartościach; – Bajki czytane dzieciom, aby zrozumiały sytuację rówieśników z niepełnosprawnością, chorobą; – Tematy trudne: przemijanie, śmierć – Książki obrazowe (picturebooki) 	4	3

	– Relaksacja poprzez działania biblioterapeutyczne (trening uwrażliwiający w ujęciu I. Boreckiej)		
C8 C9	<p>Psychoedukacyjne serie bajek terapeutycznych wykorzystywanych do pracy z dziećmi. Analiza wybranych pozycji;</p> <p>a. „Bezpieczne Dziecko”: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne – autor: Elżbieta Zubrzycka</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Po co się złościć?” – „Słup soli”; – „Śmierdzący ser”; – „Powiedz komuś”; – „Dobre i złe sekrety”; – „Zbyt Miła”; – „Nie lubię łaskotek”; – „Dręczyciel w klasie”; – „Jak pomyślę, tak zrobię”; <p>b. Bajki o Uczuciach/emocjach: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, autorzy: W. Kołyszko, I. Tomaszewska:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Radość i wyspa hop-siup”, – „Smutek i zakłęte miasto”, – „Strach i pogromca potworów”, – „Wstyd i latający śpiwór”, – „Zazdrość i wyścigi żółwi”, – „Złość i smok Lubomił” – oraz zeszyt ćwiczeń: „Garść radości szczypta złości” <p>c. „Łączybajki dla Małych i Dużych”: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne – autorzy: Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska”:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Grzeczna Niegrzeczność, czyli sposób na nadymki-drażliwce”; – „Bez kłótni ani rusz, czyli kto lubi konfliktoluby”. – R. Jędrzejewska-Wróbel, <i>Bezpieczna bajka</i>, Warszawa 2011. 	4	2
C10	<p>Teatr obrazowy Kamishibai stosowany w biblioterapii</p> <p>a. Historia Teatru Papierowego Kamishibai</p> <p>b. Przedstawienie wybranych bajek Kamishibai</p>	2	1
C11 C12	<p>Biblioterapia dla młodzieży i osób dorosłych/dojrzałych</p> <p>a. Teksty refleksyjne, afirmujące życie</p> <p>b. Biblioterapia reminiscencyjna</p> <p>c. Opowiadania terapeutyczne dla młodzieży, rodziców, osób dorosłych</p>	4	2
C13 C14	<p>Omówienie studenckiego projektu biblioterapeutycznego z zastosowaniem elementów arteterapii</p> <p>a) Przedłożenie scenariusza zajęć biblioterapeutycznych z określonej kategorii problematyki (każdy student jeden scenariusz) oraz przedstawienie prezentacji multimedialnej z katalogiem wybranych książek do wskazanej problematyki, min. 10 książek (praca zespołowa):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Regulacja emocji – Niepełnosprawność – Wartości – Radzenie sobie w grupie, współpraca w grupie – Poczucie własnej wartości – Tematy trudne: przemijanie, śmierć, choroby 	4	2
C15	KOŁOKWIUM	2	1

Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18
------------------------------------	-----------	-----------

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2- wykład z elementami dyskusji	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor,
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność	P1 – egzamin
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, omówienie referatu problemowego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej	P2- kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P1	F2	F4	P2
W_01	X	X	X	X	X
W_02	X	X	X	X	X
U_01		X	X	X	X
U_02	X	X	X	X	X
U_03		X	X	X	X
K_01		X	X	X	X
K_02		X	X	X	X

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Zaliczenie zajęć na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obecności na zajęciach; – aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych (terminowe realizowanie przydzielonych zadań); – uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwium pisemnego z wykładów i z ćwiczeń;

Zaliczenie egzaminu/kolokwium pisemnego:

Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %):

0-49% - ocena 2,0

50-59% - ocena 3,0

60-69% - ocena 3,5

70-79% - ocena 4,0

80-89% - ocena 4,5

90-100% - ocena 5,0

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu biblioterapia z metodyką

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu biblioterapia z metodyką

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu biblioterapia z metodyką

10. Forma zaliczenia zajęć

Egzamin

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	45	27
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Przygotowanie do egzaminu	10	15
Czytanie literatury	15	20
Sporządzenie scenariusza biblioterapeutycznego	5	10
Przygotowanie prezentacji multimedialnej z katalogiem wybranych książek do wskazanej problematyki biblioterapeutycznej	10	13
Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	15	15
suma godzin:	100	100
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	4	4

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

A) METODYCZNA:

1. I. Borecka, *Biblioterapia w szkole podstawowej i gimnazjum*, Wałbrzych 2002.
2. I. Borecka, *Biblioterapia*, Gorzów Wlkp. 2002.

3. I. Borecka, *Biblioterapia formą terapii pedagogicznej*, Wałbrzych 2008.
4. M. Molicka, *Biblioterapia i Bajkoterapia. Rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie*, Poznań 2011.
5. D. Brett, *Bajki, które leczą*, przekł. M. Trzebiatowska, cz. 1, Gdańsk 2005.
6. D. Brett, *Bajki, które leczą*, przekł. H. Dankiewicz, cz. 2, Gdańsk 2003.
7. E. Wilamowska, J. Walczak, *Czarodziejskie bajki: scenariusze zajęć do programu profilaktyczno-wychowawczego o charakterze biblioterapeutycznym dla klas I-III szkoły podstawowej*, Wydawnictwo Klanza, Lublin 2005.
8. M. Okrasa, *Biblioterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą (w:) Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela*, D. Wosik-Kawala, T. Zubrzycka-Maciąg, Kraków 2011.
9. M. Wójtowicz, *Scenariusze zajęć biblioterapeutycznych nie tylko dla uczniów z dysleksją*, Gdańsk 2010.
10. M. Molicka, *Bajkoterapia. O lękach dzieci i nowej metodzie terapii*, Poznań 2002.
11. J. Gładyszewska-Cylulko, *Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii*, Kraków 2010.
12. Arciszewska-Binnebesel, *Szczęśliwy świat tworzenia czyli arteterapia : materiały metodyczne do pracy z dziećmi, młodzieżą oraz osobami dorosłymi, w szkołach podstawowych i gimnazjach, w placówkach szkolno-wychowawczych szkolnictwa specjalnego, w świetlicach szkolnych i terapeutycznych, na koloniach, obozach i wycieczkach*, Bea-Bleja, Toruń 2003.
13. J. Gładyszewska - Cylulko, *Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii przez sztukę*, Kraków 2011.
14. W. Szulc, *Arteterapia: narodziny idei, ewolucja teorii, rozwój praktyki*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011.
15. W. Karolak, B. Kaczorowska, *Arteterapia w medycynie i edukacji*, WSHE, Łódź 2008.
16. N. Matsuni, *Wszystko o Kamishibai. Pytania i odpowiedzi*, Tibum 2017.

B) LITERATURA NACECHOWANA TERAPEUTYCZNIE DO PRACY Z DZIECKIEM:

1. M. Molicka, *Bajki terapeutyczne*, Poznań 1999.
2. A. Kozłowska, *Zaczarowane bajki, które leczą: dla dzieci i dorosłych*, Warszawa 2007.
3. C. Nitsch, *Bajki pomagają dzieciom: opowieści, które uzdrawiają, pocieszają i dodają odwagi*, Warszawa 2001.
4. T. Blanch, A. Gasol, *Wielka Księga Wartości. Opowiadania o szczerości, tolerancji i innych ważnych sprawach*, Warszawa.
5. G. Kasdepke, *Wielka księga uczuć*, 2015.
6. B. Ibarrola, *Bajki, które uczą jak być szczęśliwym*, Warszawa 2018.
7. B. Majchrzak, *Opowieść o Błękitnym Psie, czyli o rzeczach trudnych dla dzieci*, 2005.
8. J. Tomaszewska, W. Kołyszko, *Opowieści z Planety Holo. Opowiadanie terapeutyczne*, Warszawa 2010.
9. L. Buscaglia, *Jesień liścia Jasia. Opowieść o życiu dla małych i dużych*, Gdańsk 2007.
10. P. Vierzner, *Filip i duszki emocji (w:) Jesteśmy wyjątkowi. Bajki, które pomagają dzieciom zrozumieć chorych rówieśników*, Kraków 2010.
11. B. Krupska, *Szklany człowiek*,
12. L. Valden, *Uczucia*, Zielona Sowa, Warszawa 2016.
13. Anonim, *Okno (w:) Wielka Księga Emocji*, E. Pujol i Pons, R. Bisquerra Alzina, Kielce 2017.
14. Madonna, *Jabłka Panda Peabody'ego*, Poznań 2003.
15. E. Stadtmuller, *Wyjątkowe przedszkole, (w:) „Blżej Przedszkola”* 2017/9.
16. B. Alemagna, *Pięciu Nieudanych*, Warszawa 2015.
17. R. Jędrzejewska-Wróbel, *Bezpieczna bajka*, Warszawa 2011.
18. Książki obrazowe Iwony Chmielewskiej
 - a. **Seria książek: „Bezpieczne Dziecko”**: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne – autor: Elżbieta Zubrzycka: „Po co się złościć?”, „Słup soli”, „Śmierdzący ser”, „Powiedz komuś”, „Dobre i złe sekrety”; „Zbyt Miła”; „Nie lubię taskotek”; „Dręczyciel w klasie”; „Jak pomyśle, tak zrobię.
 - b. **Bajki o Uczuciach**: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, autorzy: W. Kołyszko, I. Tomaszewska: „Radość i wyspa hop-siup”, „Smutek i zakłete miasto”, „Strach i pogromca potworów”, „Wstyd i latający śpiwór”, „Zazdrość i wyścigi żółwi”, „Złość i smok Lubomił” oraz zeszyt ćwiczeń: „Garść radości szczypta złości”
 - c. **„Łączybajki dla Małych i Dużych”**: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne – autorzy: Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska”:
 - „Grzeczna Niegrzeczność, czyli sposób na nadyмки-drażliwce”; „Bez kłótni ani rusz, czyli kto lubi konfliktoluby”.

Literatura zalecana / fakultatywna:

A) METODYCZNA

1. W. Matras-Mastalerz, *Multimodalność arteterapii w baśniowym świecie kamishibai*, (w:) „Biblioterapeuta”, 2014/2, s. 22-30.
2. Borecka, *Z motylem w tle. O baśni w biblioterapii i terapii pedagogicznej*, Wałbrzych 2004.
3. A. Chamera-Nowak, L. Ippoldt, *Bajka jak lekarstwo*, Warszawa 2015.
4. K. Zdanowicz-Kucharczyk, *Moc jest w nas. Bajki terapeutyczne dla dzieci i ich rodziców*, Kraków 2016.
5. E.J. Konieczna (red.), *Biblioterapia w praktyce. Poradnik dla nauczycieli, wychowawców i terapeutów*, Kraków 2010..
6. W. Czernianin, H. Czernianin, K. Chatzipentidis, *Podstawy współczesnej biblioterapii. Podręcznik akademicki* Wrocław 2017.
7. Walasek K., *Twórcze wykorzystanie teatru kamishibai – dziecko twórcą obrazu i aktorem*, (w:) „Nauczanie Początkowe”, 2015/2016, nr 1, s. 74-87.
8. D. Wosik-Kawała, T. Zubrzycka-Maciąg, *Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela*, , Kraków 2011.
9. E. J. Konieczna, *Arteterapia w teorii i praktyce*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2011.

B) LITERATURA NACECHOWANA TERAPEUTYCZNE:

1. J. Berendt, A. Ryfczyńska, *Konieczynkowy dywan (w:) Przyjaciele Żyrafy. Opowiadania o empatii*, , t.1, Warszawa 2018, s.6-11.
2. S. Silverstein, *Drzewo Darów*, Warszawa 2017
3. E. de Bono, *Sześć kapeluszy, czyli sześć sposobów myślenia*, Warszawa 1997.
4. M. Silf, *Tylko nasiona (w:) W poszukiwaniu mądrości życia*,2005.
5. A. de Mello, *Bajka o orle, który myślał, że jest kogutem...* (w:) *Śpiew ptaka*, Zysk i Spółka, 2015.
6. B. Ferrero, *Nowe historie*, Warszawa 2001.
7. U. Stark, *Czy umiesz gwizdać, Joanno?*, 2008.
8. B. Kosmowska, *Dziewczynka z parku*, 2015.
9. U. Nilsson, A.-C. Tidholm, *Żegnaj, panie Muffinie*, Gdańsk 2002.
10. A. Szulyovszky, *Wdzięczny kwiat*, 2011.
11. C. Zanotti, *Gdzie są ci, którzy odeszli na zawsze?*, 2010.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.7

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Choreoterapia z metodyką
Punkty ECTS	3
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	IV
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	mgr Joanna Lenart

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	30/18	4/7	3

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje wynikające z zaliczenia przedmiotów: podstawy wiedzy o sztuce, podstawy arteterapii oraz diagnoza w arteterapii.

4. Cele kształcenia

C_W1- zdobycie wiedzy o teoretycznych podstawach choreoterapii, ich zastosowaniach terapeutycznych oraz o roli ekspresji twórczej w rozwoju ucznia.
C_W2 – zrozumienie zasad etyki pracy terapeuty, w tym bezpieczeństwa emocjonalnego uczestników, kontraktu grupowego oraz odpowiedzialności prowadzącego zajęcia.
C_U1 – rozwijanie umiejętności projektowania, prowadzenia i ewaluacji zajęć choreoterapeutycznych, dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów.
C_U2 – kształtowanie umiejętności skutecznej komunikacji niewerbalnej, pracy ciałem
C_K1 – rozwijanie refleksyjnego podejścia do własnych działań arteterapeutycznych oraz gotowości do samodoskonalenia
C_K2 – budowanie kompetencji współpracy w zespole oraz tworzenia bezpiecznej, wspierającej atmosfery w grupie korzystającej z technik tanecznych

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
---------------------------	-------------------------	------------------------------------

WIEDZA		
W_01	Student zna zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki ze szczególnym uwzględnieniem problematyki choreoterapii.	K_W29
W_02	Student zna zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań terapeutycznych z zastosowaniem form, środków i metod z zakresu arteterapii.	K_W30
W_03	Student rozumie miejsce oraz znaczenie arteterapii w obszarze terapii pedagogicznej jako subdyscypliny pedagogiki specjalnej; ma pogłębioną wiedzę na temat badań naukowych z wykorzystaniem arteterapii stosowanej w terapii pedagogicznej.	K_W38
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia arteterapeutyczne z zakresu choreoterapii oraz dokonywać ich ewaluacji.	K_U11
U_02	Student potrafi stosować choreoterapię w działaniach terapeutycznych.	K_U56
KOMPETENCJE		
K_01	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu.	K_K02
K_02	Student jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym.	K_K16

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Wprowadzenie do choreoterapii – podstawy teoretyczne i źródła terapii ruchem.	4	2
C2	Ćwiczenia świadomości ciała – oddech, ciężar, przestrzeń, balans.	2	2
C3	Psychologiczne i neurofizjologiczne podstawy terapii tańcem i ruchem. spontanicznego ruchu.	2	2
C4	Improwizacja ruchowa – swobodny taniec i eksploracja	4	2
C5	Praca z emocjami poprzez taniec – ruch jako ekspresja uczuć. Struktura i metodyka prowadzenia zajęć choreoterapeutycznych	4	2
C6	Ćwiczenia grupowe i duety – kontakt, zaufanie, „contact improvisation light”.	4	3
C7	Projektowanie i ewaluacja działań choreoterapeutycznych -tworzenie krótkich choreoterapeutycznych układów i etud ruchowych.	4	3
C8	Zaliczenie przedmiotu.	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M5 - prezentacja prac, prezentacja wybranych zagadnień, przegląd literatury przedmiotu i pomocy dydaktycznych, omówienie konspektu lekcji prowadzonych przez studenta, przygotowanie referatu, działania praktyczne, praca własna z zalecaną literaturą, ćwiczenia produkcyjne, przygotowanie referatu projekt terapeutyczny.	Projektor, głośnik, komputer, koc, wygodne obuwie, wygodny strój, chusty, instrumenty.

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F5 – ćwiczenia praktyczne	P3 - ocena podsumowująca powstała na podstawie ocen formujących, uzyskanych w semestrze. P4 – przeprowadzenie zajęć wg własnego scenariusza.

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia		
	F5	P3	P4
W_01	x	x	
W_02		x	
W_03		x	
U_01	x	x	x
U_02	x	x	x
K_01	x	x	x
K_02	x	x	x

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena 5 (bardzo dobra)</p> <p>Student: jest aktywny na większości zajęć, z pełnym zaangażowaniem uczestniczy w ćwiczeniach ruchowych, improwizacji, pracy z emocjami; wykazuje systematyczną i pogłębioną pracę własną, przygotowuje komplet materiałów i refleksji; opracowuje scenariusz zajęć na bardzo wysokim poziomie, zawierający czytelne cele terapeutyczne, dobór adekwatnych technik i poprawną strukturę; przeprowadza własne zajęcia pewnie, profesjonalnie, z widoczną umiejętnością pracy z grupą, utrzymując bezpieczeństwo emocjonalne i ruchowe uczestników; poprawnie wykorzystuje elementy choreoterapii z programu (Laban, improwizacja, praca z emocjami);</p> <p>Ocena 4 (dobra)</p> <p>Student: jest regularnie aktywny na zajęciach, choć nie zawsze w pełni angażuje się w każdą część ćwiczeń; wykonuje pracę własną w sposób poprawny, ale mniej pogłębiony; przygotowuje scenariusz zajęć, który jest logiczny i poprawny, choć może wymagać niewielkich korekt; przeprowadza własne zajęcia poprawnie, wykazując znajomość technik choreoterapii, lecz momentami potrzebuje wskazówek prowadzącego;</p>
--

Ocena 3 (dostateczna)

Student:

wykazuje minimalną, lecz wystarczającą aktywność, uczestniczy w ćwiczeniach, ale często w sposób bierny lub niepewny;

praca własna wykonywana jest w stopniu podstawowym, bez głębszej analizy czy refleksji; scenariusz zajęć ma braki merytoryczne lub strukturalne, lecz pozwala na przeprowadzenie minimalnych zajęć terapeutycznych;

przeprowadzenie zajęć jest poprawne, ale schematyczne, wymagało wielu wskazówek lub interwencji prowadzącego;

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Lektura tekstów dotyczących choreoterapii i terapii ruchem.	5	10
Przygotowanie refleksji pisemnej po zajęciach ruchowych.	5	5
Opracowanie własnego scenariusza zajęć choreoterapeutycznych.	5	5
Indywidualna praktyka ćwiczeń ruchowych i oddechowych.	5	5
Analiza nagrań lub przykładów pracy choreoterapeutycznej.	15	15
Przygotowanie elementów muzycznych lub ruchowych do własnej etudy.	10	17
suma godzin:	75	75
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. Hannaford, C. (2020). *Zmysłne ruchy. Jak stymulować rozwój dziecka poprzez ruch*. Wydawnictwo MiND.
2. Hannaford, C. (2016). *Ruch kluczem do uczenia się*. Wydawnictwo MiND.
3. Stelter, Ż. (2013). *Choreoterapia. Terapia tańcem – teoria i praktyka*. Oficyna Wydawnicza Impuls.
4. Pietruszewski, P. (2019). *Terapia tańcem i ruchem w pracy pedagoga i terapeuty*. Oficyna Wydawnicza Impuls.
5. Zarzycka, B. (red.) (2018). *Arteterapia w praktyce. Teoria, metody i przykłady*. Oficyna Wydawnicza Impuls.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Sosnowski, T. (2019). *Ruch rozwijający w terapii i edukacji*. Wydawnictwo Harmonia.
2. Konieczna-Nowak, L. (2019). *Terapia poprzez ruch. Zastosowanie aktywności ruchowej w rozwoju i*

edukacji. Wydawnictwo Harmonia Universalis.

3. Pankowska, D. (2019). *Arteterapia w teorii i praktyce*. Oficyna Wydawnicza Impuls.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Joanna Lenart
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	jginda@ajp.edu.pl
podpis	<i>lenart</i>

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.8

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Teatroterapia i elementy dramy z metodyką
Punkty ECTS	6
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	III
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Mgr Joanna Lenart

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	15/9	III/6	6
ćwiczenia	30/18	III/6	

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje wynikające z zaliczenia przedmiotów: podstawy wiedzy o sztuce, podstawy arteterapii oraz diagnoza w arteterapii.

4. Cele kształcenia

C_W1– zdobycie wiedzy o teoretycznych podstawach teatroterapii i dramy, ich zastosowaniach terapeutycznych oraz o roli ekspresji twórczej w rozwoju ucznia.

C_W2 – zrozumienie zasad etyki pracy terapeuty teatralnego, w tym bezpieczeństwa emocjonalnego uczestników, kontraktu grupowego oraz odpowiedzialności prowadzącego zajęcia.

C_U1 – rozwijanie umiejętności projektowania, prowadzenia i ewaluacji zajęć teatroterapeutycznych z elementami dramy, dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów.

C_U2 – doskonalenie praktycznych umiejętności wykorzystania technik dramowych (role, improwizacja, odgrywanie scen, pantomima) w procesie terapeutycznym i edukacyjnym.

C_U3 – kształtowanie umiejętności skutecznej komunikacji werbalnej i niewerbalnej, pracy głosem, ruchem i ekspresją sceniczną w pracy z grupą.

C_K1 – rozwijanie refleksyjnego podejścia do własnych działań arteterapeutycznych oraz gotowości do samodoskonalenia w zakresie metod dramy.

C_K2 – budowanie kompetencji współpracy w zespole oraz tworzenia bezpiecznej, wspierającej atmosfery w grupie korzystającej z technik teatralnych.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki ze szczególnym uwzględnieniem problematyki teatroterapii z elementami dramy.	K_W29
W_02	Student zna zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań terapeutycznych z zastosowaniem form, środków i metod z zakresu arteterapii.	K_W30
W_03	Student rozumie miejsce oraz znaczenie arteterapii w obszarze terapii pedagogicznej jako subdyscypliny pedagogiki specjalnej; ma pogłębioną wiedzę na temat badań naukowych z wykorzystaniem arteterapii stosowanej w terapii pedagogicznej.	K_W38
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia arteterapeutyczne z zakresu teatroterapii z elementami dramy oraz dokonywać ich ewaluacji.	K_U11
U_02	Student potrafi stosować teatroterapię i dramę w działaniach terapeutycznych.	K_U56
KOMPETENCJE		
K_01	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu	K_K02
K_02	Student jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym	K_K16

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Wprowadzenie do teatroterapii – podstawy teoretyczne i kontekst arteterapeutyczny	2	1
W2	Teoretyczne i filozoficzne podstawy dramy i teatroterapii	2	1
W3	Augusto Boal i Teatr Uciśnionych	2	1
W4	Psychodrama i socjodrama jako fundamenty teatroterapii	2	1
W5	Techniki dramowe w teatroterapii – narzędzia pracy terapeuty	2	1
W6	Metodyka prowadzenia zajęć teatroterapeutycznych	2	1
W7	Praktyczne zastosowanie teatroterapii – studia przypadków i projektowanie zajęć	2	2
W8	Egzamin	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Ćwiczenia integracyjne i budujące zaufanie w grupie	4	4

C2	Improwizacja sceniczna – spontaniczne tworzenie scen i dialogów	4	2
C3	Praca z rolą – odgrywanie postaci, zmiana perspektywy, praca nad emocjami	4	2
C4	Techniki Augusto Boala – Teatr Obrazu, Teatr Forum, Rzeźby społeczne	4	2
C5	Ćwiczenia psychodramatyczne – puste krzesło, duplikacja, odgrywanie konfliktu	4	2
C6	Pantomima i praca z ciałem – ekspresja niewerbalna i ruchowa	4	2
C7	Tworzenie mini-etud terapeutycznych – projektowanie krótkich form i ich ewaluacja	4	2
C8	Zaliczenie przedmiotu	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M1 - wykład informacyjny, wyjaśnienie, miniwykład M2 – wykład interaktywny, drama; inscenizacja; gry dydaktyczne, ćwiczenia pobudzające wyobraźnię rozmowa/dyskusja na temat doświadczeń w czasie zajęć	Projektor, głośnik, komputer
Ćwiczenia	M5 - prezentacja prac, prezentacja wybranych zagadnień, przegląd literatury przedmiotu i pomocy dydaktycznych, omówienie konspektu lekcji prowadzonych przez studenta, przygotowanie referatu, działania praktyczne, praca własna z zalecaną literaturą, ćwiczenia produkcyjne, przygotowanie referatu projekt terapeutyczny.	Projektor, głośnik, komputer, rekwizyty teatralne.

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2 - obserwacja/aktywność F3 - praca pisemna F4 – wypowiedź/wystąpienie	P1- egzamin ustny w postaci etudy aktorskiej P3 - ocena podsumowująca powstała na podstawie ocen formujących, uzyskanych w semestrze
Ćwiczenia	F5 – ćwiczenia praktyczne	P3 - ocena podsumowująca powstała na podstawie ocen formujących, uzyskanych w semestrze P4 – przeprowadzenie zajęć

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład			P1	P3	Ćwiczenia		
	F2	F3	F4			F5	P3	P4
W_01	X	X	X		X		X	
W_02	X		X	X	X		X	
W_03	X	X	X		X		X	
U_01	X		X		X	X	X	X

U_02	x			x	x	x	x	x
K_01	x		x		x	x	x	x
K_02	x		x		x	x	x	x

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Ocena 5 (bardzo dobra)

Student: jest aktywny na każdych zajęciach, z pełnym zaangażowaniem uczestniczy w ćwiczeniach improwizacyjnych i dramowych samodzielnie inicjuje działania, wspiera pracę grupy, wykazuje kreatywność i refleksję w zakresie metod dramy; wykazuje wysoką jakość pracy własnej – przygotowuje staranne, przemyślane materiały, mini-etiudy, notatki i refleksje; poprawnie i w pogłębiony sposób stosuje techniki teatroterapeutyczne;

Ocena 4 (dobra)

Student: regularnie uczestniczy i jest zaangażowany w większość zajęć, wykonuje ćwiczenia poprawnie i z widocznym wysiłkiem; praca własna jest wykonana poprawnie, choć bez szczególnej kreatywności; potrafi zastosować podstawowe techniki dramowe i teatroterapeutyczne, choć nie zawsze w pełni wykorzystuje ich potencjał; wykazuje dobrą znajomość treści wykładów;

Ocena 3 (dostateczna)

Student: uczestniczy w zajęciach, lecz aktywność jest nieregularna lub częściowa; realizuje tylko podstawowy zakres ćwiczeń, czasem wymaga dodatkowych wskazówek prowadzącego; praca własna jest wykonana w stopniu minimalnym, bez pogłębionej refleksji; zna podstawowe pojęcia i techniki teatroterapii, ale stosuje je w sposób ograniczony lub schematyczny;

10. Forma zaliczenia zajęć

Egzamin

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	45	27
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Lektura materiałów teoretycznych dotyczących dramy, psychodramy i teatroterapii.	20	40
Przygotowanie pisemnej refleksji po zajęciach lub po wykonanym ćwiczeniu.	10	10

Opracowanie scenariusza mini-etiudy teatroterapeutycznej.	10	10
Analiza przypadku lub analiza fragmentu nagrania teatralnego.	10	10
Przygotowanie do ćwiczeń dramowych (np. monolog, rekwizyt, rozgrzewka głosowa).	10	10
Tworzenie notatek i podsumowań z wykładów.	10	8
Zadania obserwacyjne dotyczące komunikacji niewerbalnej.	5	5
Prowadzenie własnego „zeszytu teatroterapeutycznego”.	20	20
Wyszukiwanie i opis przykładów działań teatroterapeutycznych w praktyce.	10	10
suma godzin:	150	150
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	6	6

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. Boal, A. (2006). *Teatr Uciśnionych*. Wydawnictwo Cyklady.
2. Boal, A. (2010). *Teatr wykluczonych. Podręcznik rewolucyjnego aktora*. Wydawnictwo Cyklady.
3. Jennings, S. (1998). *Wprowadzenie do dramaterapii*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
4. Dziedzic, A., & Karolak, W. (2004). *Drama w edukacji i terapii*. Wydawnictwo UMCS.
5. Way, B. (1990). *Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży*. WSiP.
6. Polańska, I. (2007). *Drama. Techniki, strategie, scenariusze*. Wydawnictwo Difin.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Moreno, J. L. (1997). *Psychodrama*. Wydawnictwo PWN.
2. Jennings, S. (1999). *Teatr, rytuał i zabawa. Podstawy dramaterapii*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Joanna Lenart
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	jginda@ajp.edu.pl
podpis	lenart

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.9

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Terapia w otoczeniu przyrody
Punkty ECTS	4
Rodzaj zajęć	Obowiązkowe
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	polski
Rok studiów	IV
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	dr Joanna Ziemkowska

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	30/18	IV/8	4

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Brak

4. Cele kształcenia

<p>C1 – Student ma wiedzę z zakresu terapii w otoczeniu przyrody, jej źródeł, procesów wychowawczych zachodzących w kontakcie z naturą</p> <p>C2 – Rozwinięcie umiejętności komunikowania się ze specjalistami zajmującymi się terapią w otoczeniu przyrody. Student zna problemy pedagogiczne, których terapia może być wspierane przez kontakt z naturą</p> <p>C3 – Nabycie umiejętności gwarantujących możliwość dalszego samokształcenia zgodnie z etyką zawodową oraz poszukiwanie ośrodków wsparcia pedagogicznego przez kontakt z przyrodą</p>

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji	K_W08
W_02	Student zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z	K_W12

	uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne	K_K03

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Wprowadzenie, określenie warunków zaliczenia, kontakt z przyrodą w wybranych instytucjach (przedszkole, szkoła)	4	2
C2	Integracja sensoryczna w kontakcie z naturą, pomoce terapeutyczne	4	2
C3	Hortiterapia i lasoterapia- charakterystyka i zastosowanie. Ośrodki hortiterapii, lasoterapii	4	2
C4	Ośrodki zooterapii, charakterystyka i zastosowanie wsparcia pedagogicznego	4	2
C5	Inne, wybrane terapie w otoczeniu przyrody	4	2
C6	Projektowanie ogrodu terapeutycznego	4	2
C7	Spacer terapeutyczny do wybranego ośrodka, lasu, ogrodu	4	4
C8	Podsumowanie i zaliczenie ćwiczeń	2	2
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	M3 – pokaz prezentacji multimedialnej	Komputer, projektor

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F2 obserwacja podczas zajęć / aktywność (przygotowanie do zajęć, ocena pracy wykonanej podczas zajęć) F4 wypowiedź/ wystąpienie(formułowanie dłuższej wypowiedzi ustnej, formułowanie i rozwiązywanie problemu, wypowiedź problemowa) F5 ćwiczenia praktyczne	P3 – ocena podsumowująca powstała na podstawie ocen formujących, uzyskanych w semestrze

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia			
	F2	F4	F5	P3
W_01		x	x	x
W_02		x	x	x
U_01	x	x	x	x
K_01	x	x	x	x

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

1. Student przygotowuje opis ośrodka i projekt ogrodu terapeutycznego, podaje możliwości praktycznego wykorzystania w szkole.
2. Zaliczenie nieobecności na zajęciach, ćwiczeń praktycznych, pracy pisemnej i projektu upoważnia studenta do uzyskania zaliczenia ćwiczeń.
3. Student, który zaliczy ćwiczenia jest dopuszczony do zaliczenia pisemnego części wykładowej.
4. Ocena bardzo dobra (5): student zna i rozumie omawiane treści na rozszerzonym poziomie, wykazuje się etyką zawodową, refleksyjnością i wrażliwością społeczną. Potrafi skutecznie pracować nad rozwojem własnym samodzielnie poszerzając wiedzę, umiejętności i kompetencje.
5. Ocena dobra (4): student zna i rozumie omawiane treści, wykazuje się etyką zawodową, refleksyjnością i wrażliwością społeczną. Stara się pracować nad własnym rozwojem, w wybranych aspektach samodzielnie poszerzając wiedzę, umiejętności i kompetencje.
6. Ocena dostateczny (3): student częściowo zna i rozumie omawiane treści, wykazuje się etyką zawodową, refleksyjnością i wrażliwością społeczną. Fragmentarycznie stara się pracować nad własnym rozwojem w wybranych aspektach samodzielnie poszerzając wiedzę, umiejętności i kompetencje.

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	30	18
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
przygotowanie do zajęć	15	25
przygotowanie do realizacji zajęć laboratoryjnych, wykonanie ćwiczeń,	20	23
zapoznanie z literaturą	15	20
Przygotowanie wypowiedzi/referatu	20	14

suma godzin:	100	100
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	4	4

12. Literatura zajęć

<p>Literatura obowiązkowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hortiterapia jako element wspomagający tradycyjne leczenie, red. A. Krzymińska, Poznań 2017 2. Hortiterapia, red. B. Płoszaj-Witkowska, Olsztyn 2023 3. Zooterapia z elementami etologii, red. A. Kokocińska, 2016 4. Dogoterapia, K. Sipowicz, E. Najdert, T. Pietras, 2016
<p>Literatura zalecana / fakultatywna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Simonienko K., Lasoterapia, Bielsko-Biała 2021 2. Quing L., Shinring-Yoku, Kraków, 2018 3. Kuleczka-Raszewska M., Ogrodoterapia Scenariusze zajęć i zabaw dla przedszkolaków, w tym dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną i autyzmem, 2019 4. Louv R., Ostatnie dziecko lasu, Kielce 2008 5. <i>Hortiterapia – terapia wspomagająca rehabilitację dzieci i dorosłych</i>, red. B. Płoszaj-Witkowska, Olsztyn 2016

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr Joanna Ziemkowska
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	jziemkowska@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1.10

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Arteterapeutyczny trening umiejętności społecznych
Punkty ECTS	3
Rodzaj zajęć	Obieralny
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	V
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Wykład	15/9	V/9	3
Ćwiczenia	30/18		

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Podstawy arteterapii; Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Arteterapia w zakresie sztuk wizualnych; Biblioterapia z metodyką, Muzykoterapia z metodyką; Psychologia wychowawcza; psychologia rozwojowa; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej.

4. Cele kształcenia

CW1 – Wyposażenie studenta w zakres teoretycznej wiedzy obejmujący problematykę arteterapeutycznego treningu umiejętności społecznych w budowaniu zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych;

CU1 - Przygotowanie studenta do realizacji szczegółowych umiejętności niezbędnych do planowania, organizowania i realizowania programów terapeutycznych związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w arteterapii, w odniesieniu do budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych

CK1- Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu terapeutycznego z zastosowaniem arteterapii w pracy z dzieckiem i młodzieżą.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do
--------	-------------------------	----------------

efektu uczenia się		efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12
W_02	Student zna i rozumie formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;	K_W26
W_03	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji;	K_W30
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
U_02	Student potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia	K_U23
U_03	Student potrafi wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_02	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	K_K02

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Trening Umiejętności Społecznych oddziaływaniem terapeutycznym ukierunkowanym na poprawę funkcjonowania społecznego dzieci i nastolatków.	2	1
W2	Arteterapeutyczny trening jako narzędzie pracy z dziećmi, młodzieżą przejawiającymi dysfunkcje w relacjach społecznych.	2	1
W3	Oblicza i źródła stresu w życiu dzieci i młodzieży	2	1
W4	Odporność psychiczna a perspektywa psychologii pozytywnej	2	1
W5	Odporność psychiczna jako cecha, proces oraz rezultat interakcji Mity na temat odporności psychicznej człowieka	2	1
W6	Praktyczne wykorzystanie technik arteterapii w wybranych problemach edukacyjno-wychowawczych podczas treningu umiejętności społecznych	4	3
W7	Kolokwium	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<p>Proces terapeutyczny w ATUS</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Modelowanie zachowań społecznych w procesie arteterapeutycznym – podejścia i strategie. b. Bezpieczeństwo emocjonalne i kontrakt terapeutyczny w ATUS. c. Fazy procesu grupowego a dobór technik arteterapii. d. Regulacja emocji i praca z napięciem poprzez działania twórcze 	2	1
C2	<p>Zasoby i umiejętności kluczowe dla odporności psychicznej niezbędne w treningu umiejętności społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Znaczenie odporności psychicznej dzieci b. Kluczowe umiejętności i zasoby odporności psychicznej: model 4C c. Kluczowe zasoby odporności psychicznej według Edith Grotberg d. Ćwiczenia na poznanie umiejętności i zasobów dziecka 	2	1
C3	<p>Edukacja emocjonalna a odporność psychiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Podstawowe emocje według Paula Ekmana b. Inteligencja emocjonalna c. Główne założenie edukacji emocjonalnej d. Analiza emocji e. Wyrażanie emocji w odpowiedni sposób f. Empatia g. Rola rodziców, nauczycieli w edukacji emocjonalnej h. Ćwiczenia, gry i zabawy w edukacji emocjonalnej 	2	1
C4	<p>Odporność psychiczna a edukacja - rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Edukacja w świecie VUCA b. Nauczyciel a wzmacnianie odporności psychicznej uczniów c. Grupa rówieśnicza a odporność psychiczna d. Cechy uczniów o zróżnicowanej odporności psychicznej e. Potrzeba wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży w kształtowaniu odporności psychicznej f. Treningi umiejętności społecznych dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym: programy wzmacniające kompetencje społeczno-emocjonalne („Kolorowy świat emocji”, „Przyjaciele Zippiego”, „Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba” i in.) 	2	2
C5	<p>Arteterapeutyczny Trening Umiejętności Społecznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>ATUS I: Poczucie własnej wartości a odporność psychiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Rola poczucia własnej wartości w umacnianiu odporności psychicznej b) Pozytywne myślenie a moje mocne strony c) Rola mowy wewnętrznej i afirmacji w kształtowaniu przekonań o sobie d) Zaangażowanie, wytrwałość i sumienność w realizowaniu zadań <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Regulacja emocji w arteterapii: tworzenie „narzędzi regulacji”: słoik spokoju, pudełko emocji; – mandala emocji; mapa emocji w ciele – praca afirmacyjna: talizman mocy, – Drzewo moich zasobów” – zasoby wewnętrzne i zewnętrzne 	4	2

	(korzenie = wsparcie; pień = wartości; korona = talenty); – „kim jestem, a kim chcę być?” – kolaż tożsamości		
	Arteterapeutyczny Trening Umiejętności Społecznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń: ATUS II: Rola prawidłowej komunikacji interpersonalnej w kształtowaniu odporności psychicznej a) Skuteczna komunikacja b) Jak mówić językiem żyrafy? c) Aktywne słuchanie a relacje z innymi osobami? d) Psychologiczne aspekty relacji interpersonalnych Praktyczne ćwiczenia: – Komunikacja niewerbalna w arteterapii: pantomima emocjonalna; – rzeźby ciała – przedstawienie emocji i relacji – kolaż „Moje granice – mój głos” – „most porozumienia”;	4	2
	Arteterapeutyczny Trening Umiejętności Społecznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń: ATUS III: Relacje interpersonalne a ich rola w umacnianiu odporności psychicznej – Relacje z innymi jako przestrzeń dzielenia się i okazywania wdzięczności – Wdzięczność jako element budowania odporności psychicznej – Moja odporność na presję grupy Praktyczne ćwiczenia: – „Kolaż wartości i projekt „Co jest dla mnie ważne w kontaktach z innymi?”; – „Inne oczy patrzą inaczej” – praca z perspektywą – „Puzzle relacji” – Maski emocji i ról społecznych	4	2
	Arteterapeutyczny Trening Umiejętności Społecznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń: ATUS IV: Życiowe wyzwania szansą na odporność psychiczną – Marzenia jako wyzwanie – Rozwiązywanie trudnych sytuacji życiowych – Znaczenie ekspozycji społecznej w budowaniu odporności psychicznej – Pewność siebie, wysoki poziom wiary w swoje możliwości i umiejętności Praktyczne ćwiczenia: – „Moje supermoce” – kolaż zasobów – „Tarcza rezyliencji” – twórcza metafora siły emocjonalnej – „Droga, którą przeszliśmy”	4	2
	Projektowanie programów arteterapeutycznego treningu umiejętności społecznych uczniów Prezentacja i omówienie studenckiego projektu programu arteterapeutycznego w zakresie budowania kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci lub młodzieży b) Przedłożenie programu wraz z minimum pięcioma scenariuszami;	4	4

	c) Praktyczne zrealizowanie z grupą wybranych elementów ćwiczeń z zaplanowanego projektu arteterapeutycznego		
C8	Kolokwium	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2- wykład z elementami dyskusji	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor,
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, projekt terapeutyczny M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność	P2- kolokwium pisemne
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, analiza projektu	P2- kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P2	F2	F4	P2
W_01	X	X	X	X	X
W_02	X	X	X	X	X
W_03	X	X	X	X	X
U_01		X	X	X	X
U_02	X	X	X	X	X
U_03		X	X	X	X
K_01	X	X	X	X	X

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Zaliczenie zajęć na podstawie: – obecności na zajęciach;

- aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych- program zajęć arteterapeutycznych w zakresie budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci (terminowe realizowanie przydzielonych zadań);
- uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwium pisemnego z wykładów i z ćwiczeń;

Zaliczenie kolokwium pisemnego:

Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %):

0-49% - ocena 2,0

50-59% - ocena 3,0

60-69% - ocena 3,5

70-79% - ocena 4,0

80-89% - ocena 4,5

90-100% - ocena 5,0

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu Arteterapeutyczny trening umiejętności społecznych.

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu Arteterapeutyczny trening umiejętności społecznych.

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu Arteterapeutyczny trening umiejętności społecznych.

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	45	27
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Przygotowanie do kolokwium z wykładów	5	10
Czytanie literatury	10	18
Sporządzenie programu zajęć arteterapeutycznych	10	10
Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5	10
suma godzin:	75	75
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. K. Pudło, A. Pęczak, TUS skrojony na miarę. Jak planować i realizować Trening Umiejętności Społecznych dostosowany do potrzeb każdej grupy, Gliwice 2025.
2. J. Węglarz, D. Bentkowska, Trening Umiejętności Społecznych dzieci i młodzieży cz. I II, Gdańsk 2024.
3. L. A. Reddy, Rozwijanie umiejętności społecznych dziecka. Interwencje przez zabawę, Warszawa 2014.
4. P. Kuzawińska, Budowanie odporności psychicznej u dzieci. Praktyczny przewodnik dla rodziców, nauczycieli i terapeutów, Warszawa 2024.
5. E. Napora, K. Walęcka-Matyja, Mam, jestem, mogę. Kształtowanie odporności psychicznej u dzieci i młodzieży, Łódź 2024.
6. E. Baranowska-Jojko, A. Pyrzyk-Kuta, Arteterapia w budowaniu odporności psychicznej dzieci, Warszawa 2025.
7. D. Wosik-Kawała, Rozwijanie inteligencji emocjonalnej uczniów (w:) Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela, D. Wosik-Kawała, T. Zubrzycka-Maciąg (red.), Kraków 2011.
8. A. Jegier, B. Szurowska, Umiejętności społeczne dzieci. Kształtowanie rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci w normie rozwojowej i dzieci ze specjalnymi potrzebami, Warszawa 2017.
9. A. Pikała, M. Sasin, Arteterapia. Scenariusze, Łódź 2016.
10. L. Guzman, Arteterapia uzdrawiająca terapią sztuką, Białystok 2023.
11. T. Stegemann M. Hitzeler M. Blotevogel, Arteterapie dla dzieci i młodzieży. Muzykoterapia choreoterapia terapia sztuką, Harmonia, 2022.
12. W. Karolak, Arteterapia dla dzieci i młodzieży. Scenariusze zajęć, Łódź 2019.
13. A. Sikorska, K. Góralczyk, M. Ostrowska-Cichy, A. Wangin Dmyterko, Akademia Arteterapii. Od praktyków dla praktyków. Podręcznik arteterapii wraz ze scenariuszami zajęć, Warszawa 2022.

Literatura zalecana / fakultatywna:

10. A. Kordzińska-Grabowska, Arteterapia. Wykorzystanie technik plastycznych w pracy z uczniem przejawiającym zaburzone zachowania, Wydawca Verlag Dashofer, 2012.
11. J. Gładyszewska-Cylulko, Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii, Kraków 2010.
12. K. Opala-Wnuk, Sztuka, która pomaga dzieciom, Wydawnictwo Feeria, 2009.
13. M. Saltykova-Voukovich, Arteterapia jako metoda wspierania rozwoju dziecka, Siedlce 2025.
14. J. Fazlagić, A. Stefańska, Arteterapia w praktyce. Od teorii do interdyscyplinarnych zastosowań, Warszawa 2025.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1.10

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży
Punkty ECTS	3
Rodzaj zajęć	obieralny
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	V
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Wykład	15/9	V/9	3
Ćwiczenia	30/18		

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Podstawy arteterapii; Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Arteterapia w zakresie sztuk wizualnych; Biblioterapia z metodyką, Muzykoterapia z metodyką; Psychologia wychowawcza; psychologia rozwojowa; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej.

4. Cele kształcenia

CW1 – Wyposażenie studenta w zakres teoretycznej wiedzy obejmujący problematykę arteterapii w budowaniu zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych;

CU1 - Przygotowanie studenta do realizacji szczegółowych umiejętności niezbędnych do planowania, organizowania i realizowania programów terapeutycznych związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w arteterapii, w odniesieniu do budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych

CK1- Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu terapeutycznego z zastosowaniem arteterapii w pracy z dzieckiem i młodzieżą.

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do
--------	-------------------------	----------------

efektu uczenia się		efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12
W_02	Student zna i rozumie formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;	K_W26
W_03	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji	K_W30
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
U_02	Student potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia	K_U23
U_03	Student potrafi wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_02	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	K_K02

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Obszary rozwoju społeczno-emocjonalnego -podejścia do analizy rozwoju społeczno-emocjonalnego. Definiowanie kompetencji społeczno-emocjonalnych. .	2	1
W2	Społeczno-emocjonalny rozwój dziecka, czyli o poznawaniu i rozumieniu siebie oraz świata	2	1
W3	Oblicza i źródła stresu w życiu dzieci i młodzieży	2	1
W4	Odporność psychiczna a perspektywa psychologii pozytywnej	2	1
W5	Odporność psychiczna jako cecha, proces oraz rezultat interakcji Mity na temat odporności psychicznej człowieka	2	1
W6	Praktyczne zastosowanie arteterapii w wybranych problemach edukacyjno-wychowawczych	4	3
W7	Kolokwium	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Rezyliencja psychiczna dzieci i młodzieży a. Instrumentarium pojęciowe – rezyliencja i terminy pokrewne b. Psychopedagogiczne modele rezyliencji c. Mechanizm rezyliencji i strategie jej kształtowania d. Rodzaje rezyliencji	2	1
C2	Zasoby i umiejętności kluczowe dla odporności psychicznej a. Znaczenie odporności psychicznej dzieci b. Kluczowe umiejętności i zasoby odporności psychicznej: model 4C c. Kluczowe zasoby odporności psychicznej według Edith Grotberg d. Ćwiczenia na poznanie umiejętności i zasobów dziecka	2	1
C3	Edukacja emocjonalna a odporność psychiczna a. Podstawowe emocje według Paula Ekmana b. Inteligencja emocjonalna c. Główne założenie edukacji emocjonalnej d. Analiza emocji e. Wyrażanie emocji w odpowiedni sposób f. Empatia g. Rola rodziców, nauczycieli w edukacji emocjonalnej h. Ćwiczenia, gry i zabawy w edukacji emocjonalnej	2	1
C4	Odporność psychiczna a edukacja - rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym a. Edukacja w świecie VUCA b. Nauczyciel a wzmacnianie odporności psychicznej uczniów c. Grupa rówieśnicza a odporność psychiczna d. Cechy uczniów o zróżnicowanej odporności psychicznej e. Potrzeba wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży w kształtowaniu odporności psychicznej f. Treningi umiejętności społecznych dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym: programy wzmacniające kompetencje społeczno-emocjonalne („Kolorowy świat emocji”, „Przyjaciele Zippiego”, „Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba” i in.)	2	2
C5	Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń: I. Poczucie własnej wartości a odporność psychiczna: a) Rola poczucia własnej wartości w umacnianiu odporności psychicznej b) Pozytywne myślenie a moje mocne strony c) Rola mowy wewnętrznej i afirmacji w kształtowaniu przekonań o sobie d) Zaangażowanie, wytrwałość i sumienność w realizowaniu zadań Praktyczne ćwiczenia: – Regulacja emocji w arteterapii: tworzenie „narzędzi regulacji”: słoik spokoju, pudełko emocji; – mandala emocji; mapa emocji w ciele – praca afirmacyjna: talizman mocy, – Drzewo moich zasobów” – zasoby wewnętrzne i zewnętrzne (korzenie = wsparcie; pień = wartości; korona = talenty);	4	2

	– „kim jestem, a kim chcę być?” – kolaż tożsamości		
	<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>II. Rola prawidłowej komunikacji interpersonalnej w kształtowaniu odporności psychicznej</p> <p>a) Skuteczna komunikacja</p> <p>b) Jak mówić językiem żyrafy?</p> <p>c) Aktywne słuchanie a relacje z innymi osobami?</p> <p>d) Psychologiczne aspekty relacji interpersonalnych</p> <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komunikacja niewerbalna w arteterapii: pantomima emocjonalna; – rzeźby ciała – przedstawienie emocji i relacji – kolaż „Moje granice – mój głos” – „most porozumienia”; 	4	2
	<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>III. Relacje interpersonalne a ich rola w umacnianiu odporności psychicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Relacje z innymi jako przestrzeń dzielenia się i okazywania wdzięczności – Wdzięczność jako element budowania odporności psychicznej – Moja odporność na presję grupy <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Kolaż wartości i projekt „Co jest dla mnie ważne w kontaktach z innymi?”; – „Inne oczy patrzą inaczej” – praca z perspektywą – „Puzzle relacji” – Maski emocji i ról społecznych 	4	2
	<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>IV. Życiowe wyzwania szansą na odporność psychiczną</p> <ul style="list-style-type: none"> – Marzenia jako wyzwanie – Rozwiązywanie trudnych sytuacji życiowych – Znaczenie ekspozycji społecznej w budowaniu odporności psychicznej – Pewność siebie, wysoki poziom wiary w swoje możliwości i umiejętności <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Moje supermoce” – kolaż zasobów – „Tarcza rezyliencji” – twórcza metafora siły emocjonalnej – „Droga, którą przeszliśmy” 	4	2
	<p>Projektowanie programów arteterapeutycznych w zakresie odporności psychicznej uczniów</p> <p>Prezentacja i omówienie studenckiego projektu programu arteterapeutycznego w zakresie budowania kompetencji emocjonalno-</p>	4	4

	społecznych dzieci lub młodzieży a) Przedłożenie programu wraz z minimum pięcioma scenariuszami; b) Praktyczne zrealizowanie z grupą wybranych elementów ćwiczeń z zaplanowanego projektu arteterapeutycznego		
C8	Kolokwium	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2- wykład z elementami dyskusji	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor,
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, projekt terapeutyczny M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność	P2- kolokwium pisemne
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, analiza projektu	P2- kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P2	F2	F4	P2
W_01	x	x	x	x	x
W_02	x	x	x	x	x
W_03	x	x	x	x	x
U_01		x	x	x	x
U_02	x	x	x	x	x
U_03		x	x	x	x
K_01	x	x	x	x	x

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Zaliczenie zajęć na podstawie:

- obecności na zajęciach;
- aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych- program zajęć arteterapeutycznych w zakresie budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci (terminowe realizowanie przydzielonych zadań);
- uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwium pisemnego z wykładów i z ćwiczeń;

Zaliczenie kolokwium pisemnego:

Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %):

0-49% - ocena 2,0

50-59% - ocena 3,0

60-69% - ocena 3,5

70-79% - ocena 4,0

80-89% - ocena 4,5

90-100% - ocena 5,0

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektom uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	45	27
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Przygotowanie do kolokwium z wykładów	5	10
Czytanie literatury	10	18
Sporządzenie programu zajęć arteterapeutycznych	10	10
Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5	10
suma godzin:	75	75
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. P. Kuzawińska, Budowanie odporności psychicznej u dzieci. Praktyczny przewodnik dla rodziców, nauczycieli i terapeutów, Warszawa 2024.
2. E. Nopora, K. Wałęcka-Matyja, Mam, jestem, mogę. Kształtowanie odporności psychicznej u dzieci i młodzieży, Łódź 2024.
3. E. Baranowska-Jojko, A. Pyrzyk-Kuta, Arteterapia w budowaniu odporności psychicznej dzieci, Warszawa 2025.
4. D. Wosik-Kawala, Rozwijanie inteligencji emocjonalnej uczniów (w:) Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela, D. Wosik-Kawala, T. Zubrzycka-Maciąg (red.), Kraków 2011.
5. A. Jegier, B. Szurowska, Umiejętności społeczne dzieci. Kształtowanie rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci w normie rozwojowej i dzieci ze specjalnymi potrzebami, Warszawa 2017.
6. M. Czub, J. Matejczuk, Rozwój społeczno-emocjonalny w wieku przedszkolnym (w:) Rozwój społeczno-emocjonalny w pierwszych sześciu latach życia. Perspektywa jednostki, rodziny i społeczeństwa, IBE 2015.
7. A. Pikała, M. Sasin, Arteterapia. Scenariusze, Łódź 2016.
8. L. Guzman, Arteterapia uzdrawiająca terapia sztuką, Białystok 2023.
9. T. Stegemann M. Hitzeler M. Blotvogel, Arteterapie dla dzieci i młodzieży. Muzykoterapia choreoterapia terapia sztuką, Harmonia, 2022.
10. W. Karolak, Arteterapia dla dzieci i młodzieży. Scenariusze zajęć, Łódź 2019.
11. A. Sikorska, K. Góralczyk, M. Ostrowska-Cichy, A. Wangin Dmyterko, Akademia Arteterapii. Od praktyków dla praktyków. Podręcznik arteterapii wraz ze scenariuszami zajęć, Warszawa 2022.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. L. A. Reddy, Rozwijanie umiejętności społecznych dziecka. Interwencje przez zabawę, Warszawa 2014.
2. A. Kordzińska-Grabowska, Arteterapia. Wykorzystanie technik plastycznych w pracy z uczniem przejawiającym zaburzone zachowania, Wydawca Verlag Dashofer, 2012.
3. J. Gładyszewska-Cylulko, Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii, Kraków 2010.
4. K. Opala-Wnuk, Sztuka, która pomaga dzieciom, Wydawnictwo Feeria, 2009.
5. M. Saltykova-Voukovich, Arteterapia jako metoda wspierania rozwoju dziecka, Siedlce 2025.
6. J. Fazlagić, A. Stefańska, Arteterapia w praktyce. Od teorii do interdyscyplinarnych zastosowań, Warszawa 2025.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H1.10

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży
Punkty ECTS	3
Rodzaj zajęć	obieralny
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	V
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Marta Wawrzyniak

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Wykład	15/9	V/9	3
Ćwiczenia	30/18		

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

<p>Student posiada wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które nabył podczas realizacji przedmiotów: Podstawy arteterapii; Arteterapia w pracy terapeuty pedagogicznego, Arteterapia w zakresie sztuk wizualnych; Biblioterapia z metodyką, Muzykoterapia z metodyką; Psychologia wychowawcza; psychologia rozwojowa; Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej.</p>
--

4. Cele kształcenia

<p>CW1 – Wyposażenie studenta w zakres teoretycznej wiedzy obejmujący problematykę arteterapii w budowaniu zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych;</p> <p>CU1 - Przygotowanie studenta do realizacji szczegółowych umiejętności niezbędnych do planowania, organizowania i realizowania programów terapeutycznych związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w arteterapii, w odniesieniu do budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży w działaniach pedagogiczno-terapeutycznych</p> <p>CK1- Kształtowanie postaw i wrażliwości studenta do zachowania się w sposób profesjonalny w oparciu o zasady etyki zawodowej podczas procesu terapeutycznego z zastosowaniem arteterapii w pracy z dzieckiem i młodzieżą.</p>
--

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu
----------------------	--------------------------------	------------------------------

uczenia się		kierunkowego
WIEDZA		
W_01	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej oraz wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych	K_W12
W_02	Student zna i rozumie formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;	K_W26
W_03	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań diagnostycznych i terapeutycznych z zastosowaniem form, środków oraz metod z zakresu arteterapii lub neuroedukacji	K_W30
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej z uwzględnieniem terapii pedagogicznej, wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych lub neuroedukacyjnych	K_U11
U_02	Student potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia	K_U23
U_03	Student potrafi wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	K_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_02	Student jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	K_K02

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	Obszary rozwoju społeczno-emocjonalnego -podejścia do analizy rozwoju społeczno-emocjonalnego. Definiowanie kompetencji społeczno-emocjonalnych. .	2	1
W2	Społeczno-emocjonalny rozwój dziecka, czyli o poznawaniu i rozumieniu siebie oraz świata	2	1
W3	Oblicza i źródła stresu w życiu dzieci i młodzieży	2	1
W4	Odporność psychiczna a perspektywa psychologii pozytywnej	2	1
W5	Odporność psychiczna jako cecha, proces oraz rezultat interakcji Mity na temat odporności psychicznej człowieka	2	1
W6	Praktyczne zastosowanie arteterapii w wybranych problemach edukacyjno-wychowawczych	4	3
W7	Kolokwium	1	1
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach
-----	----------------	---------------------------

		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Rezyliencja psychiczna dzieci i młodzieży a. Instrumentarium pojęciowe – rezyliencja i terminy pokrewne b. Psychopedagogiczne modele rezyliencji c. Mechanizm rezyliencji i strategie jej kształtowania d. Rodzaje rezyliencji	2	1
C2	Zasoby i umiejętności kluczowe dla odporności psychicznej a. Znaczenie odporności psychicznej dzieci b. Kluczowe umiejętności i zasoby odporności psychicznej: model 4C c. Kluczowe zasoby odporności psychicznej według Edith Grotberg d. Ćwiczenia na poznanie umiejętności i zasobów dziecka	2	1
C3	Edukacja emocjonalna a odporność psychiczna a. Podstawowe emocje według Paula Ekmana b. Inteligencja emocjonalna c. Główne założenie edukacji emocjonalnej d. Analiza emocji e. Wyrażanie emocji w odpowiedni sposób f. Empatia g. Rola rodziców, nauczycieli w edukacji emocjonalnej h. Ćwiczenia, gry i zabawy w edukacji emocjonalnej	2	1
C4	Odporność psychiczna a edukacja - rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym a. Edukacja w świecie VUCA b. Nauczyciel a wzmacnianie odporności psychicznej uczniów c. Grupa rówieśnicza a odporność psychiczna d. Cechy uczniów o zróżnicowanej odporności psychicznej e. Potrzeba wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży w kształtowaniu odporności psychicznej f. Treningi umiejętności społecznych dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym: programy wzmacniające kompetencje społeczno-emocjonalne („Kolorowy świat emocji”, „Przyjaciele Zippiego”, „Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba” i in.)	2	2
C5	Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń: III. Poczucie własnej wartości a odporność psychiczna: a) Rola poczucia własnej wartości w umacnianiu odporności psychicznej b) Pozytywne myślenie a moje mocne strony c) Rola mowy wewnętrznej i afirmacji w kształtowaniu przekonań o sobie d) Zaangażowanie, wytrwałość i sumienność w realizowaniu zadań Praktyczne ćwiczenia: – Regulacja emocji w arteterapii: tworzenie „narzędzi regulacji”: słoik spokoju, pudełko emocji; – mandala emocji; mapa emocji w ciele – praca afirmacyjna: talizman mocy, – Drzewo moich zasobów” – zasoby wewnętrzne i zewnętrzne (korzenie = wsparcie; pień = wartości; korona = talenty); – „kim jestem, a kim chcę być?” – kolaż tożsamości	4	2

<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>IV. Rola prawidłowej komunikacji interpersonalnej w kształtowaniu odporności psychicznej</p> <p>a) Skuteczna komunikacja b) Jak mówić językiem żyrafy? c) Aktywne słuchanie a relacje z innymi osobami? d) Psychologiczne aspekty relacji interpersonalnych</p> <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komunikacja niewerbalna w arteterapii: pantomima emocjonalna; – rzeźby ciała – przedstawienie emocji i relacji – kolaż „Moje granice – mój głos” – „most porozumienia”; 	4	2
<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>IV. Relacje interpersonalne a ich rola w umacnianiu odporności psychicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Relacje z innymi jako przestrzeń dzielenia się i okazywania wdzięczności – Wdzięczność jako element budowania odporności psychicznej – Moja odporność na presję grupy <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Kolaż wartości i projekt „Co jest dla mnie ważne w kontaktach z innymi?”; – „Inne oczy patrzą inaczej” – praca z perspektywą – „Puzzle relacji” – Maski emocji i ról społecznych 	4	2
<p>Warsztaty z zastosowaniem poznanych technik i metod arteterapeutycznych: analiza scenariuszy i praktyczne zastosowanie ćwiczeń:</p> <p>V. Życiowe wyzwania szansą na odporność psychiczną</p> <ul style="list-style-type: none"> – Marzenia jako wyzwanie – Rozwiązywanie trudnych sytuacji życiowych – Znaczenie ekspozycji społecznej w budowaniu odporności psychicznej – Pewność siebie, wysoki poziom wiary w swoje możliwości i umiejętności <p>Praktyczne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Moje supermoce” – kolaż zasobów – „Tarcza rezyliencji” – twórcza metafora siły emocjonalnej – „Droga, którą przeszliśmy” 	4	2
<p>Projektowanie programów arteterapeutycznych w zakresie odporności psychicznej uczniów</p> <p>Prezentacja i omówienie studenckiego projektu programu arteterapeutycznego w zakresie budowania kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci lub młodzieży</p> <p>a) Przedłożenie programu wraz z minimum pięcioma</p>	4	4

	scenariuszami; b) Praktyczne zrealizowanie z grupą wybranych elementów ćwiczeń z zaplanowanego projektu arteterapeutycznego		
C8	Kolokwium	2	1
	Razem liczba godzin ćwiczeń	30	18

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	M2- wykład z elementami dyskusji	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor,
Ćwiczenia	M5 – ćwiczenia z elementami prezentacji, analiza tekstu źródłowego, analiza artykułów z czasopism fachowych, projekt terapeutyczny M2 - burza mózgów, dyskusja dydaktyczna, klasyczna metoda problemowa, prezentacje, praca w grupach, mapa myśli	Sprzęt multimedialny: monitor multimedialny, komputer, projektor, muzyka terapeutyczna, artykuły papiernicze i plastyczne (np.: brystole, markery, kredki, itp.)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność	P2- kolokwium pisemne
Ćwiczenia	F2 -obserwacja podczas zajęć / aktywność F4 – dyskusja, analiza projektu	P2- kolokwium pisemne

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład		Ćwiczenia		
	F2	P2	F2	F4	P2
W_01	X	X	X	X	X
W_02	X	X	X	X	X
W_03	X	X	X	X	X
U_01		X	X	X	X
U_02	X	X	X	X	X
U_03		X	X	X	X
K_01	X	X	X	X	X

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Zaliczenie zajęć na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – obecności na zajęciach; – aktywnego uczestnictwa w zajęciach, wykazywania się znajomością dokonanej kwerendy
--

literatury przedmiotu oraz realizacji zadań praktycznych- program zajęć arteterapeutycznych w zakresie budowania zasobów emocjonalno-społecznych dzieci (terminowe realizowanie przydzielonych zadań);

- uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwium pisemnego z wykładów i z ćwiczeń;

Zaliczenie kolokwium pisemnego:

Zastosowanie systemu punktowego – oceny według następującej skali (wyrażone w %):

0-49% - ocena 2,0

50-59% - ocena 3,0

60-69% - ocena 3,5

70-79% - ocena 4,0

80-89% - ocena 4,5

90-100% - ocena 5,0

Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się dla przedmiotu arteterapia w budowaniu kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	45	27
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Przygotowanie do kolokwium z wykładów	5	10
Czytanie literatury	10	18
Sporządzenie programu zajęć arteterapeutycznych	10	10
Przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń	5	10
suma godzin:	75	75
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

12. Literatura zajęć

Literatura obowiązkowa:

1. P. Kuzawińska, Budowanie odporności psychicznej u dzieci. Praktyczny przewodnik dla rodziców, nauczycieli i terapeutów, Warszawa 2024.
2. E. Napora, K. Wałęcka-Matyja, Mam, jestem, mogę. Kształtowanie odporności psychicznej u dzieci i młodzieży, Łódź 2024.
3. E. Baranowska-Jojko, A. Pyrzyk-Kuta, Arteterapia w budowaniu odporności psychicznej dzieci, Warszawa 2025.
4. D. Wosik-Kawala, Rozwijanie inteligencji emocjonalnej uczniów (w:) Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela, D. Wosik-Kawala, T. Zubrzycka-Maciąg (red.), Kraków 2011.
5. A. Jegier, B. Szurowska, Umiejętności społeczne dzieci. Kształtowanie rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci w normie rozwojowej i dzieci ze specjalnymi potrzebami, Warszawa 2017.
6. M. Czub, J. Matejczuk, Rozwój społeczno-emocjonalny w wieku przedszkolnym (w:) Rozwój społeczno-emocjonalny w pierwszych sześciu latach życia. Perspektywa jednostki, rodziny i społeczeństwa, IBE 2015.
7. A. Pikała, M. Sasin, Arteterapia. Scenariusze, Łódź 2016.
8. L. Guzman, Arteterapia uzdrawiająca terapia sztuką, Białystok 2023.
9. T. Stegemann M. Hitzeler M. Blotevogel, Arteterapie dla dzieci i młodzieży. Muzykoterapia choreoterapia terapia sztuką, Harmonia, 2022.
10. W. Karolak, Arteterapia dla dzieci i młodzieży. Scenariusze zajęć, Łódź 2019.
11. A. Sikorska, K. Góralczyk, M. Ostrowska-Cichy, A. Wangin Dmyterko, Akademia Arteterapii. Od praktyków dla praktyków. Podręcznik arteterapii wraz ze scenariuszami zajęć, Warszawa 2022.

Literatura zalecana / fakultatywna:

1. 1. L. A. Reddy, Rozwijanie umiejętności społecznych dziecka. Interwencje przez zabawę, Warszawa 2014.
2. A. Kordzińska-Grabowska, Arteterapia. Wykorzystanie technik plastycznych w pracy z uczniem przejawiającym zaburzone zachowania, WydawcaVerlag Dashofer , 2012.
3. J. Gładyszewska-Cyulko, Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii, Kraków 2010.
4. K. Opala-Wnuk, Sztuka, która pomaga dzieciom, Wydawnictwo Feeria, 2009.
5. M. Sałykova-Voukovich, Arteterapia jako metoda wspierania rozwoju dziecka, Siedlce 2025.
6. J. Fazlagić, A. Stefańska, Arteterapia w praktyce. Od teorii do interdyscyplinarnych zastosowań, Warszawa 2025.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Marta Wawrzyniak
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mwawrzyniak@ajp.edu.pl
podpis	

	Wydział	Humanistyczny
	Kierunek	Terapia pedagogiczna
	Poziom studiów	jednolite magisterskie
	Forma studiów	stacjonarna/niestacjonarna
	Profil studiów	praktyczny
Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)		H.1.11

KARTA ZAJĘĆ

1. Informacje ogólne

Nazwa zajęć	Projektowanie działań arteterapeutycznych
Punkty ECTS	2
Rodzaj zajęć	obowiązkowe
Moduł/specjalizacja	H.1. Arteterapia
Język, w którym prowadzone są zajęcia	Język polski
Rok studiów	V
Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia	Mgr Magdalena Łatkowska

2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
Ćwiczenia	15/9	V/10	2

3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Zaliczenie przedmiotów teoretycznych związanych z terapią pedagogiczną.

4. Cele kształcenia

<p>C1 wyposażenie studentów w wiedzę dotyczącą zakresu teoretycznej wiedzy obejmującej działalność pedagogiczno-terapeutyczną z wykorzystaniem arteterapii i projektowania działań terapeutycznych z jej zastosowaniem, realizowaną w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych, terapeutycznych</p> <p>C2 Rozwinięcie specjalistycznych umiejętności terapeutycznych niezbędnych studentom do projektowania, organizowania, realizowania praktycznych działań związanych z zastosowaniem wybranych metod, form i technik stosowanych w arteterapii, w odniesieniu do uczniów ze specyficznymi i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>C3 Kształtowanie postaw refleksyjności u studentów przygotowujących się do prowadzenia terapii pedagogicznej poprzez wykorzystanie działań arteterapeutycznych, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia osoby terapeuty w działaniach pomocowych.</p>

5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
---------------------------	-------------------------	------------------------------------

WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie terapii z wykorzystaniem arteterapii	K_W08
W_02	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu arteterapii odnoszące się do terapeutycznych aspektów sztuki, stosowane w pracy z osobami mającymi trudności w uczeniu się, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki: terapii w otoczeniu przyrody, biblioterapii, muzykoterapii, choreoterapii, teatroterapii z elementami dramy oraz sztuk wizualnych	K_W29
W_3	Student zna i rozumie zasady projektowania, planowania i organizowania procesu działań terapeutycznych z zastosowaniem form, środków i metod z zakresu arteterapii.	K_W30
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji- zgodnie z wybranym rodzajem oddziaływań arteterapeutycznych.	K_U11
U_02	Student potrafi analizować własne działania terapeutyczne z zakresu arteterapii i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.	K_U10
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do rozwijania swojego warsztatu pracy pedagoga-terapeuty, dążenia do samorealizacji.	K_K09

6. Treści programowe oraz liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Wprowadzenie do projektowania działań arteterapeutycznych. Rola terapeuty i postawa etyczna, zasady bezpieczeństwa emocjonalnego, analiza przypadków naruszeń etycznych.	2	1
C2	Diagnoza potrzeb i możliwości uczestników zajęć arteterapeutycznych. Tworzenie krótkiej diagnozy funkcjonalnej, dobór metod do rodzaju trudności u dzieci, młodzieży i dorosłych.	2	1
C3	Projektowanie sesji arteterapii – struktura zajęć. Elementy scenariusza terapeutycznego: cel, środki, metody, przebieg, ewaluacja, ćwiczenia w parach: tworzenie mini-scenariuszy z wykorzystaniem biblioterapii, muzykoterapii, arteterapii w zakresie sztuk wizualnych, choreoterapii, teatroterapii	2	1
C4	Łączenie metod – projektowanie wieloaspektowych działań terapeutycznych. Integracja technik: plastycznych, ruchowych, dramowych, muzycznych, tworzenie interdyscyplinarnego scenariusza.	2	2
C5	Analiza własnych działań arteterapeutycznych i autorefleksja terapeuty. Refleksyjność jako narzędzie pracy terapeuty, omówienie mocnych stron i obszarów wymagających modyfikacji, praca w portfolio studenta.	2	2
C6	Ewaluacja działań arteterapeutycznych. Narzędzia oceny procesu terapii, projektowanie własnych narzędzi ewaluacji.	2	1
C7	Tworzenie pełnego projektu cyklu zajęć arteterapeutycznych. Opracowanie cyklu 4–6 spotkań dla wybranej grupy odbiorców, konsultacja z prowadzącym	3	2
	Razem liczba godzin wykładów	15	9

7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	Analiza opinii i orzeczeń z poradni psychologiczno-pedagogicznej, prezentacja prac, dyskusja, burza mózgów, pogadanka heurystyczna, rozwiązywanie problemu, analiza przypadku, ćwiczenia praktyczne, tworzenie scenariuszy, prowadzenie lekcji.	Projektor, komputer, tablica, kreda, dokumenty z PPP, białe kartki papieru, flamastry, długopisy, pomoce dydaktyczne do wspomagania rozwoju dzieci (plastyczne, muzyczne, teatralne...)

8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	F2: obserwacja podczas zajęć / aktywność; F5: ćwiczenia praktyczne.	P5: wystąpienie/rozmowa (prezentacja projektu lub scenariusza).

8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Ćwiczenia		
	F2	F5	P5
W_01	X	X	X
W_02	X	X	X
W_03	X	X	X
U_01	X	X	X
U_02	X	X	X
K_01	X	X	X

9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>P5: wystąpienie/rozmowa (prezentacja projektu lub scenariusza): Ocena 5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się. Przygotowane przez niego/nią projektu nie zawierają błędów i braków. Ocena 4/4,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi w sposób wystarczająco zgodny z założonymi celami kształcenia i efektami uczenia się. Przygotowane przez niego/nią projektu zawierają drobne błędy i/lub braki. Ocena 3/3,5 – dowodzi, że student/ka wykazuje się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie w pełni odpowiadającymi założonym celom kształcenia i efektem uczenia się. Przygotowane przez niego/nią projektu zawierają różne błędy i/lub braki.</p>

10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	15	9
Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):		
Czytanie literatury	10	16
Przygotowanie projektu/scenariusza zajęć	15	15
Projekt narzędzi do ewaluacji zajęć arteterapeutycznych	10	10
suma godzin:	50	50
liczba pkt ECTS przypisana do zajęć: (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	2	2

12. Literatura zajęć

<p>Literatura obowiązkowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Pikała, M. Sasin, <i>Arteterapia. Scenariusze</i>, Łódź 2016. 2. J. Gładyszewska-Cylulko, <i>Wspomaganie rozwoju dzieci nieśmiałych poprzez wizualizację i inne techniki arteterapii</i>, Kraków 2010. 3. J. Gładyszewska - Cylulko, <i>Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii przez sztukę</i>, Kraków 2011. 4. W. Szulc, <i>Arteterapia: narodziny idei, ewolucja teorii, rozwój praktyki</i>, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011. 5. W. Karolak, B. Kaczorowska, <i>Arteterapia w medycynie i edukacji</i>, WSHE, Łódź 2008. 6. D. Wosik-Kawała, T. Zubrzycka-Maciąg, <i>Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela</i>, , Kraków 2011. 7. E. J. Konieczna, <i>Arteterapia w teorii i praktyce</i>, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2011. <p>Literatura zalecana / fakultatywna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. E. Józefowski, <i>Arteterapia w sztuce i edukacji</i>, Poznań 2012. 2. M. Olczak, <i>Trening twórczości – współczesna i efektywna forma wychowania przez sztukę</i>, Kraków 2010. 3. K. Opala-Wnuk, <i>Sztuka, która pomaga dzieciom</i>, Wydawnictwo Feeria, 2009. 4. W. Karolak, B. Kaczorowska (red.), <i>Arteterapia. Od rozważań nad teorią do zastosowań praktycznych</i>, Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź 2011.

13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Mgr Magdalena Łątkowska
data sporządzenia / aktualizacji	26.02.2026
dane kontaktowe (e-mail)	mlatkowska@ajp.edu.pl
podpis	